

Priloga:

PROGRAM PORABE SREDSTEV SKLADA ZA PODNEBNE SPREMEMBE V LETU 2018

1 PRAVNI OKVIR

Z Zakonom o varstvu okolja¹ (v nadaljnjem besedilu: Zakon o varstvu okolja) sta bili v slovenski pravni red preneseni Direktiva 2008/101/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. novembra 2008 o spremembi Direktive 2003/87/ES zaradi vključitve letalskih dejavnosti v sistem za trgovanje s pravicami do emisije toplogrednih plinov v Skupnosti (UL L št. 8 z dne 13. 1. 2009, str. 3) ter Direktiva 2009/29/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2009 o spremembi Direktive 2003/87/ES z namenom izboljšanja in razširitve sistema Skupnosti za trgovanje s pravicami do emisije toplogrednih plinov (UL L št. 140 z dne 5. 6. 2009, str. 63).

Prihodki iz prodaje emisijskih kuponov, pridobljeni z dražbo emisijskih kuponov za naprave in operaterje zrakoplovov, se v skladu s 129. členom Zakona o varstvu okolja porabijo za izvedbo potrebnih ukrepov v EU in tretjih državah, zlasti pa za:

1. zmanjšanje emisij toplogrednih plinov, vključno s prispevkom v Svetovni sklad za energetske učinkovitost in obnovljive vire in v Sklad za prilagajanje, določena v Podnebni konvenciji;
2. prilagajanje vplivom podnebnih sprememb, financiranje raziskav in razvoja ter demonstracijskih projektov za zmanjšanje emisij in prilagoditev podnebnim spremembam, vključno s sodelovanjem v pobudah Evropskega strateškega načrta za energetske tehnologije in evropskih tehnoloških platform;
3. razvoj obnovljivih virov energije za izpolnitev zaveze Skupnosti, da doseže uporabo 20 odstotkov obnovljivih virov energije v končni rabi energije do leta 2020, ter razvoj drugih tehnologij, ki prispevajo k prehodu na varno in trajnostno gospodarstvo z nizkimi emisijami ogljikovega dioksida, in pomoč za izpolnitev zaveze Skupnosti, da bo do leta 2020 energetske učinkovitost povečala za 20 odstotkov;
4. ukrepe za preprečevanje krčenja gozdov in povečanje pogoždovanja ter obnovo gozdov v državah v razvoju, ki so ratificirale Kjotski protokol, prenos tehnologij in omogočanje prilagajanja negativnim učinkom podnebnih sprememb v teh državah;
5. zajemanje ogljikovega dioksida v gozdovih Skupnosti;
6. okolju varno zajemanje in geološko shranjevanje ogljikovega dioksida, zlasti iz elektrarn na trdno fosilno gorivo ter industrijskih sektorjev in delov sektorjev, vključno v tretjih državah;
7. spodbujanje prehoda na promet z nizkimi emisijami in javni promet;
8. financiranje raziskav in razvoja energetske učinkovitosti in čistih tehnologij v sektorjih, določenih v predpisu iz četrtega odstavka 118. člena Zakona o varstvu okolja;
9. ukrepe, namen katerih je povečanje energetske učinkovitosti in izolacije ali zagotavljanje finančne podpore za obravnavo socialnih vprašanj v gospodinjstvih z nizkim ali srednjim prihodkom;
10. kritje administrativnih stroškov sistema trgovanja.

Ministrstvo, pristojno za varstvo okolja, mora v skladu z določbami 129. člena Zakona o varstvu okolja letno poročati pristojnemu organu EU o porabi sredstev prihodkov, pridobljenih na javni dražbi emisijskih kuponov, po sprejetju zaključnega računa proračuna RS.

¹ Zakon o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 39/06 – uradno prečiščeno besedilo, 49/06 – ZMetD, 66/06 – odl. US, 33/07 – ZPNačrt, 57/08 – ZFO-1A, 70/08, 108/09, 108/09 – ZPNačrt-A, 48/12, 57/12, 93/13, 56/15, 102/15, 30/16, 61/17 GZ in 21/18-ZNOrg)

2 SKLAD ZA PODNEBNE SPREMEMBE

Zakon o varstvu okolja v 128. členu določa, da se v okviru državnega proračuna kot proračunski sklad ustanovi Sklad za podnebne spremembe zaradi sofinanciranja ukrepov za blaženje in prilagajanje posledicam podnebnih sprememb. Z določbami Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2014 in 2015 (Uradni list RS, št. 95/14) je bil na podlagi omenjenega člena Zakona o varstvu okolja Sklad za podnebne spremembe ustanovljen kot proračunski sklad. Enako je določeno v 42. členu Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2018 in 2019 (Uradni list RS, št. 71/17 in 13/18 – ZJF-H).

2.1 UPRAVLJANJE SKLADA ZA PODNEBNE SPREMEMBE

V skladu z določbami tretjega odstavka 128. člena Zakona o varstvu okolja je za upravljanje Sklada za podnebne spremembe pristojno ministrstvo, pristojno za varstvo okolja.

V skladu z določbami četrtega odstavka 144. člena Zakona o varstvu okolja lahko minister, pristojen za varstvo okolja, pooblasti Eko sklad, Slovenski okoljski javni sklad (v nadaljnjem besedilu: Eko sklad), da za račun ministrstva opravlja naloge ali del nalog v zvezi s sofinanciranjem dejavnosti, ki jih Eko sklad opravlja v javnem interesu (tj. spodbujanje naložb v izrabo obnovljivih virov energije, spodbujanje ukrepov učinkovite rabe energije, spodbujanje naložb v razvoj in uporabo okoljskih tehnologij, ki preprečujejo, odpravljajo ali zmanjšujejo obremenjevanje okolja, ter spodbujanje naložb v infrastrukturo varstva okolja državnega in lokalnega pomena), iz sredstev državnega proračuna, sredstev dodatka za spodbujanje učinkovite rabe energije in izrabo obnovljivih virov energije ali iz drugih sredstev v skladu z zakonom. Eko sklad v ta namen sklene z ministrstvom, pristojnim za varstvo okolja, pogodbo, s katero se določijo obseg, namen in pogoji opravljanja nalog Eko sklada oziroma dodeljevanja sredstev. Pogodba vsebuje tudi določbe o obliki dodeljevanja sredstev (na podlagi določb veljavnega Zakona o varstvu okolja in Splošnih pogojev poslovanja Eko sklada, Slovenskega okoljskega javnega sklada), instrumentih, upravičencih in pooblastilih v zvezi s pripravo javnega poziva, vodenjem in odločanjem ter o poročanju in drugih stranskih obveznostih pogodbenih strank.

Vrednost celotnega programa Sklada za podnebne spremembe v letu 2018 je 65.842.639,51 eurov.

2.2 PORABA SREDSTEV PRETEKLEGA PROGRAMA PORABE

V letih 2014, 2015, 2016 in 2017 so bili iz sredstev Sklada za podnebne spremembe financirani naslednji ukrepi, v mio eurov:

UKREP	2014	2015	2016	2017
energetska sanacija stavb ² (prek Eko sklada)	7,45	7	3	-
nakup okolju prijaznih avtobusov za JPP	2	1,8	1,8	2,8
Nakup okolju prijaznih komunalnih vozil	-	-	-	1,0
izgradnja infrastrukturnih ureditev nedeljive infrastrukture v sklopu gradnje HE na spodnji Savi	/	6,7	16	-
Zamenjava starih kurilnih naprav z novimi kurilnimi napravami	-	-	-	5,0
tehnična pomoč	0,185	0,2	0,2	
mednarodna razvojna pomoč	/	/	0,28	1,98 ³

V zgornji preglednici navedeni zneski ponazarjajo pogodbene vrednosti in ne dejanske realizacije izplačil sredstev iz Sklada za podnebne spremembe v posameznem letu. Dinamika izplačil ukrepa

² Na območjih, za katera so sprejeti odloki, ki urejajo načrt za izboljšanje kakovosti zraka.

³ Pogodba je bila sklenjena za leti 2017 in 2018.

energetske sanacije stavb in nakupa okolju prijaznih avtobusov za javni potniški promet je odvisna od dinamike izvedbe javnih pozivov Eko sklada in dejanske izvedbe del, ki je določena s pogodbo s končnim koristnikom nepovratnih sredstev (npr. za enostanovanjske stavbe je rok za izvedbo ukrepa do šest mesecev, za večstanovanjske stavbe celo do 12 mesecev, za nakup avtobusov pa je rok vezan na naročilo avtobusa s strani občine pri proizvajalcu in nato od roka dobave, ki je najmanj šest mesecev od naročila).

V okviru sredstev tehnične pomoči so bila financirana ozaveščanja o pomenu učinkovite rabe energije, pripravljene strokovne podlage učinkovite rabe virov promocija krožnega gospodarstva, izvedba javnega razpisa za nevladne organizacije za promocijo blaženja podnebnih sprememb in prilagajanja tem.

3 PREDVIDENA VIŠINA PRILIVOV SREDSTEV IZ PRODAJE EMISIJSKIH KUPONOV NA DRAŽBAH

Prodaja emisijskih kuponov poteka na javnih dražbah na način in pod pogoji, kot jih določa Uredba 1031/2010/EU⁴, izdana na podlagi Direktive 2009/29/ES. Republika Slovenija se je skupaj s 24 drugimi državami članicami odločila za skupni dražbeni sistem, ki ga v imenu teh držav članic izvaja borza EEX iz Leipziga v Nemčiji.

V letu 2017, predvsem v drugi polovici leta se je cena emisijskega kupona začela povečevati in dosegla vrednost med 7 in 8 eurov na tono CO₂, zato so se posledično prilivi v Sklad za podnebne spremembe povečali bolj kot je bilo načrtovano v decembru 2016, ko je Vlada RS izdala Odlok o Programu porabe sredstev Sklada za podnebne spremembe v letih 2017 in 2018 (Uradni list RS št. 84/16).

Natančneje je težko oceniti, kakšna bo višina prilivov iz prodaje emisijskih kuponov v letu 2018, saj je njihova cena zelo volatilna. Upoštevajoč dejstvo, da bo Republika Slovenija v prodajo na javni dražbi v letu 2018 predvidoma ponudila 4,3 milijona ton CO₂, se lahko na podlagi povprečne cene približno 10 eurov na tono CO₂ v letu 2018 priliv iz naslova prodaje emisijskih kuponov oceni na okvirno 44 milijonov eurov.

Zaradi dviga cene emisijskih kuponov v drugi polovici leta 2017 so posledično bili večji prilivi v Sklad za podnebne spremembe in je zaradi tega v leto 2018 bil izveden prenos sredstev (nerealizirani del) v višini 33,6 milijona eurov.

V primeru dviga povprečne cene emisijskih kuponov, prodanih na javnih dražbah (nad 15 eurov na tono CO₂), in posledično večjih prilivov v Sklad za podnebne spremembe se ponovno prouči program porabe sredstev Sklada za podnebne spremembe, da se sredstva namenijo tudi za ukrepe, namenjene financiranju raziskav in razvoja za zmanjšanje emisij in prilagoditev podnebnim spremembam, za razvoj obnovljivih virov energije ter za financiranje raziskav in razvoja energetske učinkovitosti in čistih tehnologij, predvsem v energetsko intenzivnih sektorjih gospodarstva.

4 MERILA DOLOČITVE UPRAVIČENIH NAMENOV PORABE SREDSTEV SKLADA ZA PODNEBNE SPREMEMBE

Upravičeni nameni porabe sredstev Sklada za podnebne spremembe so določeni predvsem na podlagi prioritet **Operativnega programa zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2020 z ozirom na leto 2030**⁵, ki je izvedbeni načrt ukrepov za doseganje pravno obvezujočega cilja Slovenije za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov do leta 2020 iz tako imenovanega Podnebno-

⁴ Uredba (EU) št. 1031/2010 z dne 12. novembra 2010 o časovnem načrtu, upravljanju in drugih vidikih dražbe pravic do emisije toplogrednih plinov na podlagi Direktive 2003/87/ES Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi sistema za trgovanje s pravicami do emisije toplogrednih plinov v Skupnosti (UL L št. 302 z dne 18. 11. 2010, str. 19), zadnjič spremenjena z Uredbo Komisije (EU) 176/2014 z dne 25. februarja 2014 o spremembi Uredbe (EU) št. 1031/2010 zlasti zaradi določitve količine pravic do emisije toplogrednih plinov, ki se bodo prodajale na dražbi med letoma 2013–2020 (UL L št. 56 z dne 26. 2. 2014, str. 1).

⁵ Operativni program zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2020 je Vlada RS sprejela decembra 2014.

energetskega paketa na podlagi Odločbe 2009/406/ES⁶. Emisije toplogrednih plinov se v Sloveniji do leta 2020 na podlagi Odločbe 2009/406/ES ne smejo povečati za več kot 4% glede na leto 2005.

Operativni program zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2020 se osredotoča na področja oziroma sektorje, ki imajo največje deleže v emisijah toplogrednih plinov v sektorjih, ki niso vključeni v shemo trgovanja z emisijskimi kuponi, to so emisije iz rabe goriv za ogrevanje stavb, emisije iz prometa, kmetijstva in ravnanja z odpadki. Operativni program zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2020 določa temeljne cilje, načela, prioritete in usmeritve za ukrepanje v Sloveniji na področju blaženja podnebnih sprememb do leta 2020 z ozirom do leta 2030. Ukrepi, določeni v tem programskem dokumentu, so ključni del programa za prehod slovenskega gospodarstva v gospodarstvo, ki je gospodarno z viri, zeleno in konkurenčno nizkoogljično ter ki v celoti ločuje gospodarsko rast od emisij toplogrednih plinov (izboljšuje učinkovitost rabe virov, znižuje toplogredne pline, z učinkovitostjo in inovacijami izboljšuje konkurenčnost ter spodbuja rast in zaposlenost).

Ključni proračunski vir financiranja ukrepov, določenih v Operativnem programu zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2020, so prav sredstva Sklada za podnebne spremembe.

VIRI SREDSTEV v mio EUR	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	skupaj 2014–2020
sredstva Sklada za podnebne spremembe	10	20	20	20	20	20	20	130

Upravičeni nameni porabe sredstev Sklada za podnebne spremembe za vse namene v skladu z Zakonom o varstvu okolja se določijo na podlagi naslednjih kriterijev:

- izvedba ukrepov omogoča doseganje ciljev in obveznosti Republike Slovenije na podlagi evropske zakonodaje, prednostno na področjih, na katerih ima Republika Slovenija zaostanke pri izvajanju, ali so za doseg teh ciljev potrebna zajetna finančna sredstva;
- izpolnjevanje mednarodnih obveznosti Republike Slovenije v okviru globalnih podnebnih prizadevanj v skladu s Pariškim sporazumom in 4. členom Okvirne konvencije Združenih narodov o spremembi podnebja⁷ o zagotovitvi ustrezne finančne in tehnične pomoči za mednarodne podnebne aktivnosti na področju podnebnih sprememb, še zlasti za zmanjševanje emisij toplogrednih plinov in prilagajanje podnebnim spremembam v manj razvitih državah;
- dopolnjujejo relevantne ukrepe, ki so opredeljeni v Operativnem programu za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020;
- multiplikacijski učinek izvedbe ukrepov na domače gospodarstvo (opravljanje storitev, industrijska proizvodnja, zaposlovanje malih in srednje velikih podjetij, nova delovna mesta);
- zmanjševanje stroškov gospodarstva in javnega sektorja za rabo energije in naravnih virov;
- zmanjševanje stroškov za rabo energije prebivalstvu in zmanjševanje energetske revščine socialno šibkih skupin prebivalstva;
- pripravljenost ukrepov za izvedbo.

⁶ Odločba št. 406/2009/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2009 o prizadevanju držav članic za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov, da do leta 2020 izpolnijo zavezo Skupnosti za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov (UL L št. 140 z dne 5. 6. 2009, str. 136).

⁷ Zakon o ratifikaciji Okvirne konvencije Združenih narodov o spremembi podnebja (Uradni list RS – Mednarodne pogodbe, št. 13/95).

5 UPRAVIČENI NAMENI PORABE SREDSTEV SKLADA ZA PODNEBNE SPREMEMBE

Program porabe sredstev Sklada za podnebne spremembe v letu 2018 vključuje naslednje upravičene namene porabe sredstev:

5.1 SPODBUJANJE TRAJNOSTNE MOBILNOSTI

Operativni program ukrepov zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2020 v skladu s cilji iz Odločbe 406/2009/ES predvideva pomembna znižanja emisij v sektorju promet, saj promet ustvari dobrih 50 % emisij toplogrednih plinov v ne-ETS sektorju. Hkrati je promet tudi pomemben vir onesnaževal zunanjskega zraka in hrupa ter stroškov za prebivalstvo, zato je nujno treba spodbuditi hitrejši prehod na bolj trajnostno mobilnost.

5.1.1 Prehod na energetske učinkovite javni železniški potniški promet

Z elektrifikacijo železniške proge na odseku Pragersko–Hodoš je končan projekt elektrifikacije železniških prog v Sredozemskem in Baltsko-jadranskem koridorju (612,5 km prog od 1228,6 km prog je elektrificiranih, kar pomeni vse glavne poti razen regionalnih prog). Naslednji korak je nujna zamenjava železniških voznih sredstev za notranji javni železniški potniški promet na nafto s tistimi, ki porabljajo elektriko.

Vlada Republike Slovenije oziroma v njenem imenu Družba za razvoj infrastrukture d. o. o. je za prevoz potnikov po železnicah s Slovenskimi železnicami (SŽ - Potniški promet, d. o. o.) dne 13.3.2017 sklenila Pogodbo o izvajanju obvezne gospodarske javne službe prevoza potnikov v notranjem in čezmejnem regijskem železniškem prometu za obdobje od 2017 do 2031 (Sklep Vlade RS, št. 37500-2/2017/4 z dne 23.2.2017). Na podlagi te dolgoročne pogodbe se sredstva zagotavljajo tudi za razvojni del OGJS (prenovo voznega parka). Ker nakup novih železniških voznih sredstev še ni bil izveden, kot je bilo predvideno ob pripravi Programa porabe sredstev Sklada za podnebne spremembe decembra 2016, se je s sklepom Vlade RS št. 375-7/2017/64 z dne 20.3.2018 odločilo, da se bodo sredstva iz proračunske postavke 559 Sklad za podnebne spremembe v višini 4.000.000 eurov izplačala po dobavi prve garniture voznih sredstev, predvidoma v letu 2020.

Upravičenec: SŽ – Potniški promet d. o. o. (v 100-odstotni lasti holdinga SŽ d. o. o., ki je v 100-odstotni lasti RS), ki izvaja gospodarsko javno službo prevoza potnikov v železniškem prometu.

5.1.2 Nakup novih, okolju prijaznih avtobusov/minibusov za izvajanje dejavnosti linijskih avtobusnih prevozov v mestnem in medkrajevnem prometu in predelava avtobusov na električni pogon ter nakup električnih minibusov in električnih kombijev za zmanjševanje obiska individualnih motornih vozil v zavarovanih in varovanih območjih, pomembnih za ohranjanje narave

V okviru tega ukrepa se podpora nameni za nakup okolju prijaznih avtobusov/minibusov (EURO VI na stisnjen zemeljski plin, hibridni ali električni) ter financiranju predelave avtobusov na električni pogon na območjih, ki so zaradi čezmerne onesnaženosti zraka s PM10 uvrščena v razred največje obremenjenosti in nakup električnih minibusov za zmanjševanje obiska individualnih motornih vozil v zavarovanih in varovanih območjih, pomembnih za ohranjanje narave.

Za ta ukrep so v letu 2018 predvidena sredstva v višini do 17 milijonov eurov.

Upravičenci:

- za nakup novih, okolju prijaznih avtobusov/minibusov za izvajanje dejavnosti linijskih avtobusnih prevozov v mestnem in medkrajevnem prometu in predelava avtobusov na električni pogon:

občina, za katero je ukrep določen v sprejetem Podrobnejšem programu ukrepov na podlagi odloka, ki ureja načrt za izboljšanje kakovosti zraka, v skladu z določbami Zakona o varstvu okolja in uredbe, ki ureja kakovost zunanjskega zraka.

- **za nakup električnih minibusov in električnih kombijev za zmanjšanje obiska individualnih motornih vozil v zavarovanih in varovanih območjih, pomembnih za ohranjanje narave:**

občina, ki ima delež ozemlja v zavarovanih območjih in s temi sredstvi pridobljene električne minibusov in električne kombije upravlja sama ali jih pogodbeno odda v komercialni najem.

Na podlagi že sklenjenih pogodb v preteklih letih bodo v letu 2018 za ta ukrep izplačana sredstva v višini 1.512.924,00 eura.

5.1.3 Izgradnja kolesarske infrastrukture

V Sloveniji je treba izboljšati kolesarsko infrastrukturo, ki je pomemben pogoj za prehod na trajnostno mobilnost. Ministrstvo za infrastrukturo, ki je pristojno za področje trajnostne mobilnosti, je v okviru svojih pristojnosti v letu 2017 objavilo Smernice za izgradnjo kolesarske infrastrukture, ki so strokovna podlaga za izvedbo ukrepov, in Javni razpis za sofinanciranje ukrepov trajnostne mobilnosti, s katerim so se izkazale velike potrebe in interes občin ter pozneje tudi regij za izgradnjo kolesarske infrastrukture.

Za ukrep izgradnja kolesarske infrastrukture (izvedbo ukrepov kot so gradnje in/ali rekonstrukcije kolesarskih povezav, postavitve parkirišč za kolesa ter uvedbo sistema izposoje javnih koles) bo v letu 2018 izveden razpis Eko sklada. Posebej za območja s slabo kakovostjo zraka se razpiše ukrep »Uvedba sistema izposoje koles in električnih koles«.

Za ta ukrep so v letu 2018 predvidena sredstva v višini do 3,5 milijona eurov.

Upravičenci: občine, posebej občine, za katere je ukrep določen v sprejetem Podrobnejšem programu ukrepov iz odloka, ki ureja načrt za izboljšanje kakovosti zraka, v skladu z določbami Zakona o varstvu okolja in uredbe, ki ureja kakovost zunanjega zraka.

Poseben del tega ukrepa predstavlja projekt ureditve in izgradnje parkirišč za kolesa (kolesarnic) za zagotovitev večje dostopnosti javne železniške infrastrukture in izboljšanje konkurenčnosti storitev železniškega prevoza višini 0,7 milijona eurov.

Upravičenci: občine, posebej občine, za katere je ukrep določen v sprejetem Podrobnejšem programu ukrepov iz odloka, ki ureja načrt za izboljšanje kakovosti zraka, v skladu z določbami Zakona o varstvu okolja in uredbe, ki ureja kakovost zunanjega zraka.

Upravičenec: SŽ Infrastruktura d. o. o.

5.1.4 Nakup novih, okolju prijaznih komunalnih vozil

V okviru tega ukrepa se podpora nameni za nakup okolju prijaznih komunalnih vozil na območjih, ki so zaradi čezmerne onesnaženosti zraka s PM10 uvrščena v razred največje obremenjenosti.

Za ukrep so v letu 2018 predvidena sredstva v višini do 4 milijone eurov.

Upravičenci: občine, posebej občine, za katere je ukrep določen v sprejetem Podrobnejšem programu ukrepov iz odloka, ki ureja načrt za izboljšanje kakovosti zraka, v skladu z določbami Zakona o varstvu okolja in uredbe, ki ureja kakovost zunanjega zraka.

Na podlagi že sklenjenih pogodb v preteklih letih bodo v letu 2018 za ta ukrep izplačana sredstva v višini 266.668,00 eura.

5.1.5 Spodbujanje trajnostne mobilnosti območij ohranjanja narave

V okviru tega ukrepa se sredstva namenijo za spodbujanje trajnostne mobilnosti za obisk območij ohranjanja narave, zlasti za sofinanciranje:

- vzpostavitev polnilnih postaj za električna vozila,
- nakup električnih koles in električnih skuterjev za prevoz po zavarovanem območju,
- umirjanja prometa v zavarovanih območjih.

Upravičenci:

- občina, ki s temi sredstvi pridobljena vozila in električne polnilnice upravlja sama ali jih pogodbeno odda v komercialni najem upravljavcu zavarovanega območja. Do sredstev je upravičen tudi upravljavec zavarovanega območja;
- pri ukrepu umirjanja prometa v zavarovanih območjih je upravičena občina, ki celovito usmerja umirjanje prometa v zavarovanih območjih. Pri pripravi programa umirjanja prometa mora občina sodelovati z upravljavcem zavarovanega območja.

V okviru ukrepa »Spodbujanje trajnostne mobilnosti za obisk območij ohranjanja narave« bodo sredstva namenjena tudi za:

- nakup in vzpostavitev polnilnih postaj za električna vozila,
- nakup električnih vozil za opravljanje naravovarstvenega nadzora in potreb izvajanja nalog javne službe varstva narave.

Upravičenci: izvajalci javne službe ohranjanja narave na podlagi zakona, ki ureja ohranjanje narave, in sicer upravljavci zavarovanih območij, katerih ustanovitelj je država, in strokovna organizacija, pristojna za ohranjanje narave.

Za ta ukrep so v letu 2018 predvidena sredstva v višini 1,5 milijona eurov.

Na podlagi že sklenjenih pogodb v preteklih letih bodo v letu 2018 za ta ukrep izplačana sredstva v višini 658.731,19 eura.

5.2 SPODBUJANJE RABE OBNOVLJIVIH VIROV ENERGIJE

5.2.1 Zamenjava starih kurilnih naprav z novimi kurilnimi napravami na lesno biomaso ali s toplotnimi črpalkami

Za povečanje proizvodnje toplote iz obnovljivih virov energije se financira zamenjava starih kurilnih naprav z novimi kurilnimi napravami na lesno biomaso ali s toplotnimi črpalkami. V letu 2018 se sredstva v višini do 15 milijonov eurov namenijo za zamenjavo starih kurilnih naprav z nakupom novih malih kurilnih naprav na lesno biomaso ali toplotnih črpalk. Zamenjava starih kurilnih naprav bo sofinancirana na območjih, kjer ni določen prednostni način daljinskega ogrevanja ali ogrevanja s plinom.

Finančna sredstva bodo namenjena za zamenjavo starih kurilnih naprav z novimi kurilnimi napravami na lesno biomaso ali s toplotnimi črpalkami na območju Republike Slovenije, pri tem bo delež sofinanciranja večji za območja s čezmerno onesnaženostjo zraka s PM10.

Za ta ukrep so v letu 2018 predvidena sredstva v višini do 15 milijonov eurov.

Upravičenci: gospodinjstva.

Na podlagi že sklenjenih pogodb v preteklih letih bodo v letu 2018 za ta ukrep izplačana sredstva v višini 2.992.226,00 eura.

5.2.2 Projekt ERANET Cofund Actions (CFA) – GEOTHERMICA (izvedba demonstracijskega projekta reinjekcijske vrtine)

Projekt Geothermal ERANET je mednarodni projekt, ki se osredotoča na rabo geotermalne energije srednje in visoke entalpije za direktno ogrevanje in proizvodnjo električne energije. Cilj projekta je podpora geotermalnim raziskavam v Evropi v okviru sodelovanja in koordinacije med raziskovalnimi načrti držav članic.

Konzorcij projekta Geothermal ERA NET je pripravil projekt v okviru programa Obzorje 2020, ERANET Cofund Actions (LCE-34-2016) »Geothermica«, v katerem bi se financirali različni inovativni geotermalni demonstracijski projekti. S pristopom Slovenije v ERANET CFA »GEOTHERMICA« bi se v letu 2018 izvedel demonstracijski projekt reinjekcijske vrtine za vračanje toplotno izrabljene termalne vode v peske in slabo sprijete peščenjake v Pomurju. V Mursko-zalskem bazenu je namreč v termalnem vodonosniku Murske formacije zaradi preizkoriščanja opazen trend zniževanja gladine termalne vode, ki se po odvzemu toplote ne vrača (reinjecira) v termalni vodonosnik, kot je običajno v zahodni Evropi.

Cilji reinjeciranja termalne vode nazaj v vodonosnik so: trajnostna raba energije in zmanjšanje emisij toplogrednih plinov; možnost vključevanja dodatnih uporabnikov termalne vode iz zdaj preizkoriščenega regionalnega termalnega vodonosnika ter pomoč koncesionarjem z jasno določitvijo postopkov, preiskav in stroškov za uspešno reinjekcijo, da se zmanjšajo tveganja in znižajo stroški. S projektom bi pridobili pomembno znanje, ki bi ga bilo pozneje mogoče uporabiti pri drugih projektih.

Vrednost predlaganega projekta je ocenjena na okoli 2 milijona eurov, od tega 50 % sredstev zagotovi vlagatelj prijave (uporabnik demonstracijskega projekta), 33% je treba zagotoviti iz sredstev proračuna Republike Slovenije (Sklad za podnebne spremembe), 17 % prispeva EU.

Za sofinanciranje projekta se v Skladu za podnebne spremembe v letu 2018 zagotovijo sredstva v višini 750.000 eurov.

Projekt je pomemben tako z vidika omogočanja povečanja rabe obnovljivih virov energije (za izpolnjevanje obveznosti iz akcijskega načrta za obnovljive vire energije (AN-OVE) in doseganja cilja 25-odstotnega deleža obnovljivih virov energije v končni rabi energije na podlagi Direktive 2009/28/ES⁸ kot tudi z vidika ustavljanja negativnih trendov v termalnih vodonosnikih ter trajnostne rabe voda in izboljšanja kakovosti vodnih virov.

Upravičenci so nosilci projekta, ki so z Evropsko komisijo sklenili pogodbo o sofinanciranju.

5.3 SOFINANCIRANJE TRADICIONALNIH PROJEKTOV, ZA KATERE JE EVROPSKA KOMISIJA ODOBILA SOFINANCIRANJE IZ PROGRAMA LIFE

Pogoji za dodelitev sredstev iz Sklada za podnebne spremembe so naslednji:

1. projektni predlog za sofinanciranje je z odločbo potrdila Evropska komisija;
2. upravičenec (nosilec projekta) je z Evropsko komisijo sklenil pogodbo o sofinanciranju;
3. sofinancirajo se akcije projekta iz podprograma »podnebni ukrepi« in podprograma »okolje«, ki se bodo izvajale na ozemlju Republike Slovenije;

⁸ Direktiva 2009/28/ES Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2009 o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov, spremembi in poznejši razveljavitvi direktiv 2001/77/ES in 2003/30/ES (UL L št. 140 z dne 5. 6. 2009, str. 16), zadnjič spremenjena z Direktivo Sveta 2013/18/EU z dne 13. maja 2013 o prilagoditvi Direktive 2009/28/ES Evropskega parlamenta in Sveta o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov zaradi pristopa Republike Hrvaške (UL L št. 158 z dne 10. 6. 2013, str. 230).

4. sofinancirajo se akcije projekta iz podprograma »okolje«, če učinki projekta vplivajo na blaženje podnebnih sprememb ali na prilagajanje na le-te;
5. vsebina projektnega predloga je določena z:
 - Uredbo (EU) št. 1293/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2013 o vzpostavitvi programa za okolje in podnebne ukrepe (LIFE) in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 614/2007 (UL L št. 347 z dne 20. 12. 2013, str. 185),
 - razpisom za zbiranje predlogov programa LIFE 2017 in 2018 Evropske komisije, objavljenim na spletnih straneh Evropske komisije.

Sredstva se bodo porabljala v skladu z dinamiko podpisanih pogodb do izteka datuma teh. Pogodbe se bodo sklepale za različna obdobja ter bodo terminsko skladne s pogodbami med Evropsko komisijo in upravičenci projektnih predlogov.

Za sofinanciranje projektov bo v letu 2018 zagotovljeno do 2 milijona eurov.

Upravičenci so nosilci projekta, ki so z Evropsko komisijo sklenili pogodbo o sofinanciranju.

Na podlagi že sklenjenih pogodb v preteklih letih bodo v letu 2018 za ta ukrep izplačana sredstva v višini 62.038,46 eura.

5.4 SOFINANCIRANJE PROJEKTOV NEVLADNIH ORGANIZACIJ

V okviru tega ukrepa bo podpora lahko dodeljena prek javnega razpisa nevladnim organizacijam za sofinanciranje projektov ali programov, v katerih bodo predlagane rešitve za eno vsebinsko področje ali več teh:

- ozaveščanje, izobraževanje in usposabljanje za prehod v družbo, ki bo z viri gospodarna, zelena in konkurenčno nizkoogljična;
- informiranje o koristih blaženja podnebnih sprememb in praktičnih vidikih izvajanja ukrepov;
- informiranje glede mednarodnega sporazuma za boj proti podnebnim spremembam;
- ozaveščanje, informiranje in izobraževanje za prilagajanje podnebnim spremembam.

Prednostno bo podpora dana projektom s poudarkom na usklajenem, optimalno učinkovitem in dolgoročno zastavljenem izvajanju dejavnosti na področju informiranja, ozaveščanja, promocije in sodelovanja javnosti.

Za ta ukrep so v letu 2018 predvidena sredstva v višini do 700.000 eurov.

Upravičenci: nevladne organizacije.

Na podlagi že sklenjenih pogodb v preteklih letih bodo v letu 2018 za ta ukrep izplačana sredstva v višini 90.000,00 eurov.

5.5 TEHNIČNA POMOČ (OZAVEŠČANJE, PROMOCIJA, IZOBRAŽEVANJE IN USPOSABLJANJE TER PRIPRAVA STROKOVNIH PODLAG V PODORO IZVAJANJU UKREPOV ZMANJŠANJA EMISIJ TOPLOGREDNIH PLINOV IN PRILAGAJANJA PODNEBNIM SPREMEMBAM IN V PODORO IZBOLJŠANJU DELOVANJA SISTEMA ZA TRGOVANJE Z EMISIJSKIMI KUPONI)

Visoko ozaveščeni splošna in strokovna javnost sta lahko v podporo pri uvajanju in izvajanju ukrepov zmanjševanja emisij toplogrednih plinov ter prilagajanju podnebnim spremembam. Za učinkovito blaženje podnebnih sprememb in prilagajanje tem je eden od ključnih pogojev tudi dostop do hitrih in kakovostnih informacij o vzrokih za podnebne spremembe ter njihovih posledicah za posameznika in družbo.

Učinkovito dolgoročno spopadanje s podnebnimi spremembami zahteva korenito preoblikovanje vzorcev potrošnje in proizvodnje, celovito spremembo navad potrošnikov in prestrukturiranje v ključnih sektorjih gospodarstva. Vsem ključnim javnostim morajo biti jasni vzroki za podnebne spremembe in kako lahko na ravni posameznika ali družbe prispevamo k njihovem zmanjšanju. Poleg tega morajo biti vse ciljne skupine seznane z mogočimi negativnimi posledicami podnebnih sprememb ter kakšne pozitivne koristi lahko izvajanje ukrepov za blaženje podnebnih sprememb in prilagajanje tem prinese posamezniku oziroma družbi v celoti (višja kakovost bivanja, ustvarjanje novih delovnih mest na lokalni/regionalni ravni prek razvoja trajnostnega podjetništva itd.).

K ozaveščanju in usposabljanju splošne in strokovne javnosti je treba pristopiti sistematično in tako povezati razdrobljene ukrepe, ki jih posamezni akterji izvajajo na tem področju.

Takih sprememb pa ni mogoče doseči brez ozaveščene splošne in strokovne javnosti ter brez usposobljenih ključnih ciljnih skupin, ki lahko neposredno ali posredno prispevajo k učinkovitejšemu izvajanju ukrepov za blaženje podnebnih sprememb in prilagajanje tem. Zato je izvajanje ukrepov treba nadgraditi tako, da bodo informacije dosegle vse ustrezne ciljne skupine, in jih usmeriti v doseganje naslednjih ciljev:

- ozaveščanje, izobraževanje in usposabljanje za prehod v družbo, ki bo gospodarna z viri, zelena in konkurenčno nizkoogljična;
- informiranje o koristih blaženja podnebnih sprememb in praktičnih vidikih izvajanja ukrepov;
- ozaveščanje, informiranje in izobraževanje za prilagajanje podnebnim spremembam;
- priprava strokovnih podlag v podporo izvajanju ukrepov za blaženje podnebnih sprememb in prilagajanje tem.

V okviru tega področja bodo sredstva namenjena izvajanju naslednjih ukrepov:

5.5.1 Ozaveščanje

Za učinkovito blaženje podnebnih sprememb in prilagajanje tem je ključen tudi dostop do hitrih in kakovostnih informacij o vzrokih za podnebne spremembe ter njihovih posledicah za posameznika in družbo. Visoko ozaveščeni splošna in strokovna javnost lahko nudita podporo pri uvajanju in izvajanju ukrepov zmanjševanja emisij toplogrednih plinov in prilagajanja podnebnim spremembam.

V okviru tega ukrepa se sredstva dodelijo prek javnih naročil in javnih razpisov ter pozivov, ki bodo namenjena:

- samostojnim projektom in programom, v katerih bodo predlagane rešitve za eno vsebinsko področje ali več teh, ki so naštetja zgoraj (npr. razvoj finančnih mehanizmov za pospešitev energetske sanacije stavb, izvajanje aktivnosti in ukrepov v okviru »Evropskega tedna mobilnosti« in sofinanciranju aktivnosti in nalog, povezanih z izvajanjem Okvirnega programa za prehod v zeleno gospodarstvo, ozaveščanje, usposabljanje in izobraževanje za pripravo ocen vplivov podnebnih sprememb, ocen ranljivosti na podnebne spremembe in strategij ter akcijskih načrtov prilagajanja podnebnim spremembam);
- projektom, v katerih bodo predlagane rešitve za eno ali več vsebinskih področij, ki so navedena v točki 5.5. tega programa in ki so pridobili sredstva na mednarodnih razpisih.

Podpora se nameni ozaveščanju o naslednjih vsebinah:

1. problematika **podnebnih sprememb ter nujnost ukrepanja** v smeri blaženja in prilagajanja na različnih področjih;
2. doseganje podnebnih ciljev z učinkovito rabo energije, rabo obnovljivih virov energije, spodbujanje trajnostne mobilnosti itd. (vključno z ukrepi varčne vožnje za izvajalce javne službe linijskih avtobusnih prevozov v mestnem in medkrajevnem prometu ter avtoprevoznike);
3. **izboljševanje kakovosti zraka na območjih, ki so čezmerno onesnažena s PM10**, v okviru katerih se posebna pozornost nameni naslednjim ožjim vsebinskim področjem:

- pravilno kurjenje v kurilnih napravah oziroma uporaba lesnega goriva, menjava manj učinkovitih kotlov oziroma malih kurilnih naprav z učinkovitejšimi;
 - uporaba javnega potniškega prometa;
 - pravilna priprava goriva za energetske namene in posredovanje opreme za izvajanje meritev vlage udeležencem izobraževanj;
4. **učinkovita raba virov, pri čemer imajo prednost projekti, ki se osredotočajo na naslednje vsebinske podsklope:**
- preprečevanje odpadkov in ravnanje z njimi;
 - pomen ločenega zbiranja odpadkov in njihove večje ponovne uporabe, recikliranja in predelave;
 - ločeno zbiranje biološko razgradljivih odpadkov in zmanjševanje količin zavržene hrane;
5. **prehod v krožno gospodarstvo, pri čemer imajo prednost projekti, ki se osredotočajo na naslednje vsebinske podsklope:**
- iskanje sinergij in povezovanje (mreženje) podjetij na področju menjave virov po zgledu uspešnih modelov, kot je industrijska simbioza;
 - povečanje razumevanja koncepta krožnega gospodarstva in identifikacija potrebnih sprememb, ki so potrebne na ravni podjetij oziroma družbe za ta prehod;
 - vzpostavitev platforme za povezovanje podjetniških izkušenj;
6. **uporaba instrumentov, ki lahko prispevajo k doseganju podnebnih ciljev in zmanjševanju drugih negativnih okoljskih vplivov, pri čemer imajo prednost projekti, ki se osredotočajo na naslednje vsebinske podsklope:**
- zeleno javno naročanje (analiza stanja, analiza potreb upravičencev, analiza trga, ozaveščanje naročnikov o koristih zelenega javnega naročanja, delavnice, usposabljanja, sodelovanje med ponudniki in naročniki, spodbujanje lokalnega gospodarstva itd.);
 - priprava strokovnih podlag in analiz ter osveščanje podjetij o standardih, merilih in shemah upravljanja, povezanih z okoljem in trajnostnim razvojem (spodbujanje uporabe standardov in znakov za okolje, izvedba delavnic in usposabljanj);
7. **raba lesa, pri čemer bo ključno vsebinsko področje namenjeno spodbujanju splošne rabe lesa;** les ima v celotnem življenjskem ciklu (proizvodnja, uporaba, razgradnja), kar zadeva emisije oziroma ogljični odtis, bistveno manjši vpliv na okolje kot drugi gradbeni materiali.

5.5.2 Usposabljanje in izobraževanje

Na podlagi analize stanja in identificiranih potreb po usposabljanju in izobraževanju bosta v okviru tega ukrepa podprta priprava in izvajanje programa usposabljanja in izobraževanja na področjih, povezanih z ukrepi za zmanjševanje emisij toplogrednih plinov in prilagajanje podnebnim spremembam.

V okviru tega ukrepa bo podpora lahko dodeljena prek javnih razpisov ali javnih naročil, in sicer:

- splošni sklop usposabljanja in izobraževanja bo namenjen investitorjem, prostorskim načrtovalcem, javnim naročnikom, odločevalcem in pripravljalcem strateških dokumentov in programov usposabljanja in izobraževanja na nacionalni in regionalni/lokalni ravni, učiteljem, strokovnim delavcem in mentorjem vzgojno-izobraževalnih dejavnosti, medijem in drugim, katerih dejavnosti prispevajo k doseganju ciljev zmanjšanja emisij toplogrednih plinov in prilagajanja podnebnim spremembam;
- usposabljanje bo namenjeno strokovni javnosti, kot so projektanti, upravniki objektov, energetska podjetja, energetske svetovalne pisarne, neformalna mreža svetovalcev za pridobivanje, predelavo in rabo lesne biomase, energetski in okoljski menedžerji v podjetjih, subjekti podpornega okolja za podjetništvo in inovativnost ter specifični profili strokovnih javnosti glede na vsebinsko področje usposabljanja (npr. kmetijske svetovalne službe, izvajalci javne gospodarske službe dimnikarskih storitev, usposabljanje o varčni vožnji za

izvajalce javne službe javnega potniškega prometa in izvajalce dejavnosti linijskih avtobusnih prevozov v mestnem in medkrajevem prometu ter avtoprevoznike itd.);

- posebne oblike izobraževanja bodo namenjene uslužbencem ministrstva, pristojnega za okolje in prostor, in Agencije Republike Slovenije za okolje na področju dela v zvezi s politiko in zakonodajo blaženja podnebnih sprememb in prilagajanja tem.

Posebna pozornost se nameni vključevanju podnebnih vsebin v širši proces vzgoje in izobraževanja za trajnostni razvoj na vseh stopnjah izobraževanja (z njihovo konceptualno in didaktično-metodično dograditvijo), pripravi na uvedbo interdisciplinarnih študijskih programov za trajnostni razvoj in vključevanju vzgojno-izobraževalnih ustanov v mednarodne projekte na zgoraj navedenih področjih.

Področja, ki bodo vključena v program usposabljanja in izobraževanja, so na splošni ravni prehod v družbo, ki bo gospodarna z viri, zelena in konkurenčno nizkoogljična, pri strokovnem usposabljanju pa trajnostna raba energije, trajnostna mobilnost, preprečevanje nastajanja odpadkov in ravnanje z odpadki, učinkovita raba virov in ekosistemske storitve, ekoinovacije, okolju prijazno oblikovanje, trajnostno kmetijstvo in gozdarstvo, trajnostna gradnja, zmanjševanje emisij v industriji in storitvah, prilagajanje podnebnim spremembam, horizontalne vsebine.

Upravičen namen porabe sredstev Sklada za podnebne spremembe vključuje tudi plačilo materialnih stroškov (plačilo letalskih vozovnic predavateljem, najem dvoran) in drugih stroškov, povezanih z organiziranjem dogodkov, povezanih z vsebinami, določenimi v tem razdelku.

Poleg navedenega se sredstva Sklada za podnebne spremembe namenijo tudi sofinanciranju aktivnosti in nalog, povezanih z izvajanjem Okvirnega programa za prehod v zeleno gospodarstvo, povezanih s pospeševanjem ozelenitve gospodarstva in razvoja krožnih modelov poslovanja ter plačilu stroškov članarine fundaciji Ellen McArthur za izvedbo Pobude za krožno gospodarstvo 100 (Circular Economy 100 initiative programme) v letu 2018.

V skladu s cilji, določenimi v Okvirnem programu za prehod v zeleno gospodarstvo, je namen včlanitve Republike Slovenije v omenjeno fundacijo:

1. pridobiti znanje o oblikovanju ustreznih instrumentov za podporo raziskovalnim ustanovam in podjetjem, predvsem malim in srednje velikim, v smeri prehoda v krožno gospodarstvo, ki jih lahko uporabi pri:
 - pripravi strategije razvoja Slovenije,
 - izvajanju ukrepov relevantnih prednostnih naložb v okviru operativnega programa,
 - identificiranju in odpravi ovir za (hitrejši) prehod v krožno gospodarstvo;
2. pomoč pri strateškem pozicioniranju in mreženju podjetij v globalnih verigah vrednosti.

5.5.3 Strokovne podlage

Za hitrejše in učinkovitejše oblikovanje in izvajanje ustreznih ukrepov za blaženje in prilagajanje podnebnim spremembam se podpora v okviru tega ukrepa nameni tudi pripravi strokovnih podlag, zlasti na naslednjih področjih:

- priprava projekcij in drugih strokovnih podlag za načrtovanje ukrepov;
- priprave ocen ranljivosti gospodarstva, turizma, gozdarstva in drugih sektorjev na vplive podnebnih sprememb;
- vzpostavitev in vzdrževanje spletnega portala »Podnebni portal«;
- priprava strokovnih podlag za zeleno proračunsko reformo, v širšem kontekstu zelene razvojne reforme, ki bi vključevala vse zadevne resorje (gospodarskega, okoljskega, energetskega, finančnega) in deležnike, npr. gospodarstvo, nevladne organizacije in širšo civilno družbo;
- analiza makroekonomskih učinkov izvajanja ukrepov zmanjšanja emisij toplogrednih plinov;
- priprave, strokovne podlage za pripravo in sofinanciranje izvedbe ukrepov, določenih v integralnem projektu s področja blaženja podnebnih sprememb in prilagajanja tem, ter preprečevanje nastajanja odpadkov in ravnanja z odpadki ter projektov, katerih nosilec je

ministrstvo, pristojno za varstvo okolja, oziroma Agencija Republike Slovenije za okolje na podlagi razpisa sredstev programa LIFE;

- spodbujanje učinkovite rabe energije in rabe obnovljivih virov energije;
- integralna presoja in utemeljevanje primernosti vodotokov za izgradnjo malih HE na posameznih porečjih v Republiki Sloveniji;
- priprava scenarijev in drugih strokovnih podlag za načrtovanje ukrepov prilagajanja podnebnim spremembam in obvladovanja posameznih tveganj podnebnih sprememb;
- priprava strokovne analize in izdelava priporočil za tehnične možnosti za prilagajanja stavb na »pričakovane« spremembe podnebja (temperature, neurja, poplave);
- izdelava priročnika za celovito (energetsko) prenovo stavb kot vodnika za investitorje;
- priprava priročnika za izvedbo kolesarnic in priprava drugih strokovnih podlag potrebnih za povečanje deleža kolesarjenja in trajnostne mobilnosti;
- priprava priporočil in smernic trajnostne gradnje;
- preprečevanje nastajanja odpadkov in ravnanje z njimi (vključujoč sortirne analize mešanih komunalnih odpadkov in posodobitve baze podatkov) tudi v kontekstu prehoda v krožno gospodarstvo;
- ocenjevanje učinkovitosti delovanja posameznih področij sistema trgovanja z emisijskimi kuponi (razvoj metodologij, analiza stanja sistema, mogoče izboljšave);
- priprava stališč Republike Slovenije v postopkih sprejemanje sprememb evropske zakonodaje s področja blaženja podnebnih sprememb in prilagajanja tem;
- uporaba instrumentov, ki lahko prispevajo k doseganju podnebnih ciljev in zmanjševanju drugih negativnih okoljskih vplivov.

5.5.4 Ukrepi v podporo učinkovite rabe lesne biomase za ogrevanje

Za promocijo učinkovite rabe lesne biomase za ogrevanje se sredstva namenijo financiranju naslednjih ukrepov:

1. model izračuna potenciala lesa slabše kakovosti in stroškov proizvodnje lesnih sekancev (predvsem stroškov prevoza) za posamična območja Slovenije:

Model omogoča popolno izrabo lesa slabše kakovosti za celotno Slovenijo ob minimalnih stroških proizvodnje in prevoza, s čimer se dosega optimalno blaženje podnebnih sprememb iz te vrste lesa, posredno pa se znatno prispeva k izboljšanju kakovosti zraka na območjih, ki so čezmerno onesnažena z delci PM10, in tudi na območjih, kjer obstaja možnost, da je zrak onesnažen iz vira malih kurilnih naprav;

2. analiza tehnoloških rešitev in ocena realnih stroškov proizvodnje zelenih sekancev kot energenta za ogrevanje v Sloveniji:

Za proizvodnjo toplote oziroma elektrike se v večjih sistemih lahko kot energent uporabljajo zeleni lesni sekanci. To so sekanci, ki imajo večji delež listov, iglic in drobne vejevine. Vsebnost vode je večja ($w \% > 50$ odstotkov), večji je tudi delež fine frakcije. Kot surovina za izdelavo zelenih lesnih sekancev se uporabljajo predvsem sečni ostanki (vejevina, vrhači). Gospodarnost izdelave zelenih lesnih sekancev je močno odvisna od tehnologije sečnje in spravila. V Sloveniji ostaja velik del sečnih ostankov neizkoriščen, glavni vzroki za to pa so predvsem stroški zbiranja in izdelave ter nerazvit trg s takimi sekanci. Trenutno namreč v Sloveniji ni večjega odjemalca zelenih sekancev, zato se večina teh izvozi v Avstrijo ali Italijo. Za razvoj domačega trga ni dovolj samo razvoj povpraševanja, potrebna je tudi analiza tehnoloških rešitev in ocena realnih stroškov proizvodnje – torej ocena gospodarnosti celotne verige (od gozda do končnega skladišča). Praviloma pa so zeleni sekanci najcenejša oblika lesnih goriv, ki je primerna le za uporabo v večjih energetskih sistemih;

3. vzpostavitev enotne platforme trga za lesno biomaso za ogrevanje v Sloveniji:

Platformo za trženje lesnih goriv vzpostavi in upravlja Gozdarski inštitut Slovenije, ki bo vzpostavil tudi posebno spletno stran, na kateri bodo vsi ponudniki lesne biomase ponujali svoje izdelke. Na spletnih straneh bodo objavljene tudi dobre prakse o kakovosti goriv ter tudi informacije glede

priprave in prodaje lesne biomase za ogrevanje (tehnologije, varnost, analize, napovedi, potrebe lesne industrije, stanje in zdravje gozdov, tržna poročila, napovedi ipd.). Platforma bo omogočala učinkovitejšo in cenejšo izrabo lesene biomase za ogrevanje v Sloveniji.

Na podlagi že sklenjenih pogodb v preteklih letih bodo v letu 2018 za ukrepe tehnične pomoči izplačana sredstva v višini 607.635,12 eura.

5.6 UKREPI ZA ZMANJŠANJE ENERGETSKE REVŠČINE

Energetska revščina v Republiki Sloveniji narašča. Energetsko revni občani zaradi varčevanja pogosto živijo v zdravstveno neprimernih stanovanjih, zaradi energetsko neučinkovitih objektov pa nemalokrat porabijo celo več energentov od povprečja, kar lahko vpliva na povečane količine emisij onesnaževal zraka in emisij toplogrednih plinov.

Podpora v sklopu tega projekta se nameni izvajanju cenejših ukrepov za zmanjšanje stroškov za energijo in povečanje bivalnega udobja v socialno šibkih gospodinjstvih. Gospodinjstvom, neposredno vključenim v projekt, se bo nudilo obisk energetskih svetovalcev s svetovanjem za izboljšanje energetske učinkovitosti, del katerega bo tudi podelitev paketa »materialne asistenc« vzorčnih izdelkov za uporabo na kraju samem, kot so varčne žarnice, okenska tesnila.

Na podlagi že sklenjene pogodbe v letu 2017, bodo v letu 2018 za ta ukrep izplačana sredstva v višini 134.764,15 eura.

Upravičenci: socialno šibka gospodinjstva, ki so upravičena do varstvenega dodatka in do denarne socialne pomoči, ki ni izredna denarna socialna pomoč.

5.7 IZPOLNJEVANJE MEDNARODNE OBVEZNOSTI REPUBLIKE SLOVENIJE V OKVIRU GLOBALNIH PODNEBNIH PRIZADEVANJ

S podpisom in ratifikacijo Okvirne konvencije ZN o spremembi podnebja⁹ se je Republika Slovenija tako kot vse razvite države pogodbenice zavezala, da bo zagotovila ustrezne podnebne finance v okviru ukrepov za doseg cilja ohranitve povečanja globalne temperature pod 2° Celzija. V tem okviru so se države pogodbenice zavezale, da bodo v skladu z načelom skupne, toda različne odgovornosti in individualnih zmožnosti, prispevale ustrezno finančno pomoč za mednarodne podnebne dejavnosti na področju zmanjševanja emisij toplogrednih plinov in prilagajanja podnebnim spremembam v manj razvitih državah, ki vključuje tudi prenos ustreznih tehnologij in krepitev administrativne sposobnosti na tem področju.

Med pripravami na novi globalni podnebni sporazum, ki je bil sprejet na podnebni konferenci pogodbenic Okvirne konvencije ZN o spremembi podnebja konec leta 2015 v Parizu, so bile tudi druge, predvsem razvite države sveta, pozvane, naj sporočijo svoj prispevek k mednarodnim podnebnim financam. Finančna pomoč državam v razvoju je poudarjena kot ena od ključnih zahtev številnih držav v procesu priprave novega globalnega podnebnega sporazuma. Ker je globalni sporazum nujen pogoj za učinkovito soočenje s podnebnimi spremembami, je pomembno, da vse države pogodbenice v okviru svojih zmožnosti prispevajo tudi v okviru tega.

EU in države članice so svoje stališče glede podnebnega financiranja dale v sklepih Sveta EU z dne 7. novembra 2014 in sklepih Sveta EU za okolje z dne 28. oktobra 2014, ki jih je podprla tudi Republika Slovenija. EU in države članice ter druge razvite države sveta so se v okviru pogajanj za nov podnebni sporazum zavezale, da bodo ta sredstva poskušale zagotoviti do leta 2020, seveda v skladu z zmožnostmi posameznih razvitih držav. Slovenija bo zaradi trenutnega zaostrenega finančnega položaja v nekaj naslednjih letih zelo omejena pri prevzemanju zavez glede povečanja podnebnih finančnih sredstev za države v razvoju, zato bo poskušala zagotoviti ustrezen prispevek samo v skladu z dejanskimi finančnimi zmožnostmi.

⁹ Zakon o ratifikaciji Okvirne konvencije Združenih narodov o spremembi podnebja (Uradni list RS – Mednarodne pogodbe, št. 13/95).

Ker je možnost uporabe prihodkov od prodaje emisijskih kuponov za financiranje podnebnih ukrepov v državah v razvoju predvidena v evropski in tudi domači zakonodaji in je taka tudi praksa v nekaterih drugih državah članicah, bo v letu 2018 iz sredstev Sklada za podnebne spremembe financiran prispevek v okviru zagotavljanja mednarodne finančne pomoči na področju podnebnih sprememb.

Za izvedbo financiranja podnebne pomoči državam v razvoju bo sofinancirana izvedba letnega programa Centra za mednarodno sodelovanje in razvoj, ki ima skladno z Zakonom o mednarodnem razvojnem sodelovanju javno pooblastilo za izvajanje tehnično operativnega dela mednarodnega razvojnega sodelovanja. Prav tako bodo financirane dejavnosti Centra za upravljanje suše v JV Evropi (DMCSEE), pri čemer bo poudarek na nadgradnji in razširjanju projektnih dejavnosti v regiji JV Evropa ter vzpostavljanju medsebojnih povezav in komunikacije med strokovnjaki za področja, ki zadevajo problematiko suše v regiji.

Na podlagi že sklenjene pogodbe v letu 2017 bodo v letu 2018 za ta ukrep izplačana sredstva v višini 1.736.095,66 eura.

5.8 ZAGOTAVLJANJE SKLADNOSTI Z ODLOČBO 406/2009/ES

Čeprav namerava Republika Slovenija obveznost zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2020 doseči z izvedbo domačih ukrepov zmanjšanja emisij toplogrednih plinov, določenih v Operativnem programu zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2020, ki ga je Vlada RS sprejela decembra 2014, je v primeru neizvedbe teh in nezagotavljanja izpolnjevanja obveznosti v posameznem letu treba zagotoviti sredstva za zagotavljanje skladnosti z Odločbo 406/2009/ES¹⁰.

V skladu s to odločbo Slovenija za zagotavljanje skladnosti lahko uporabi enote CER in ERU oziroma enote AEA (enote dodeljenih količin emisij). Enote CER in ERU je mogoče pridobiti na trgu emisijskih kuponov, medtem ko je enote AEA mogoče pridobiti samo pri drugih državah članicah EU, saj zakonodaja ne predvideva možnosti posrednikov.

Ocene potrebnih sredstev ni mogoče podati, saj se za prihodnje leto in leto, ki mu bo sledilo, ne ve vnaprej, kako se bodo gibale cene naftnih derivatov, koliko bo v posameznem letu prodano naftnih derivatov in kako se bodo izvajali ukrepi zmanjšanja emisij, kar bo vplivalo na izpolnjevanje skladnosti z Odločbo 406/2009/ES.

5.9 PLAČILO ADMINISTRATIVNIH STROŠKOV ZA UPRAVLJANJE SISTEMA TRGOVANJA Z EMISIJSKIMI KUPONI

Ministrstvo za okolje in prostor je v skladu z določbami 128. člena Zakona o varstvu okolja pristojno za upravljanje sistema trgovanja z emisijskimi kuponi. V okviru teh pristojnosti se sredstva Sklada za podnebne spremembe namenijo za plačilo:

- stroškov opravljanja nalog uradnega dražitelja, ki jih na podlagi pogodbe v skladu z določbami 127. člena Zakona o varstvu okolja opravlja Slovenska izvozna in razvojna banka d. d.;
- stroškov Eko sklada za izvedbo javnih razpisov in pozivov po tem programu (po pogodbi);
- stroškov dela dodatnih dveh zaposlitev v Sektorju za okolje in podnebne spremembe v okviru Direktorata za okolje.

Za plačilo stroškov Eko sklada je predvideno v letu 2018 do 450.000 eurov. Na podlagi že sklenjene pogodbe v letu 2017 bodo v letu 2018 za ta ukrep izplačana sredstva v višini 370.112,65 eura.

Za opravljanje nalog uradnega dražitelja je bilo po že sklenjeni pogodbi v letu 2018 izplačano 23.160,44 eura.

¹⁰ Odločba 406/2009/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2009 o prizadevanju držav članic za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov, da do leta 2020 izpolnijo zavezo Skupnosti za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov (UL L št. 140 z dne 5. 6. 2009, str. 136)

V okviru dela upravljanja sistema trgovanja z emisijskimi kuponi v skladu z zakonom, ki ureja varstvo okolja, in predpisi, ki urejajo trgovanje z emisijskimi kuponi, se sredstva Sklada za podnebne spremembe namenijo za prenovo in posodobitev informacijskega sistema Slovenske akreditacije in sistema trgovanja z emisijskimi kuponi, ki ga upravlja Agencija Republike Slovenije za okolje.

Slovenska akreditacija vzpostavlja in vzdržuje strokovni, nepristranski in neodvisni sistem akreditiranja v Sloveniji na mednarodno primerljiv način v skladu z evropskimi predpisi, ki urejajo akreditacijo in v skladu s mednarodnim standardom SIST EN ISO/IEC 17011:2004 ter ob upoštevanju pravil mednarodnih združenj za akreditacijo (EA, ILAC in IAF) in s tem omogoča transparentnost in verodostojnost delovanja akreditiranih organov za ugotavljanje skladnosti kot so kalibracijski in preskuševalni laboratoriji, certifikacijski in kontrolni organi ter preveritelji in okoljski preveritelji.

Za plačilo prenove in posodobitev informacijskega sistema Slovenske akreditacije in sistema trgovanja z emisijskimi kuponi je v letu 2018 predvideno do 300.000 eurov.

5.10 INFORMACIJSKI SISTEM »OKOLJE«

Priprava in zagotavljanje učinkovitega izvajanja okoljskih politik zaradi kompleksnosti in prepletenosti več vidikov zahtevata systemske analize. Treba je analizirati in razumeti povezavo med izpusti, njihovim transportom in pretvorbami ter ravnmi onesnaževal v okolju. Čedalje nujnejše je evidentirati, razumeti in tudi predvideti spremembe v okolju zaradi podnebnih sprememb ter na tej osnovi načrtovati in izvajati ustrezne ukrepe za prilagajanje. Poleg tega je treba pritiske na okolje in ukrepe za njihovo zmanjševanje umestiti v širši družbenoekonomski okvir. Predpogoj za pripravo celovitih analiz so pripravljene podatki, zbrani v okviru ustreznega informacijskega sistema. Ta mora zagotavljati povezljivost podatkov znotraj sistema ter tudi z drugimi podatkovnimi zbirkami na ravni države in Evropske unije. Tako je mogoče okoljske politike ob polnem upoštevanju ekonomskih in družbenih vidikov umestiti v razvojni kontekst in doseči njihovo organsko prepletenost s sektorskimi razvojnimi politikami. Poleg tega ustrezno zasnovan informacijski sistem in elektronski pretok podatkov omogočata tudi nižje skupne stroške zbiranja, nadzora in poročanja okoljskih podatkov. Na ravni celotne družbe pa lahko ustrezen informacijski sistem za okolje prispeva k doseganju okoljskih ciljev z nižjimi stroški ter večjemu izkoriščanju sinergij okoljskih politik z ekonomskimi in družbenimi vidiki. To še posebej velja na področju blaženja podnebnih sprememb in prilagajanja tem, ki zahtevata strukturne spremembe in dolgoročno načrtovanje. Premostitvi identificiranih vrzeli na področju podatkov o okolju je namenjen informacijski sistem »OKOLJE«, ki je zasnovan skladno s prej navedenimi usmeritvami.

Njegova zasnova je integralna, zaradi kompleksnosti in s tem pogojene izvedljivosti pa bo izgradnja potekala modularno in večfazno.

Strategija razvoja informacijskega sistema »OKOLJE« je usmerjena v poenotenje informacijskih rešitev s:

- poenotenjem poslovnih procesov,
- dvigom kakovosti podatkov,
- javno dostopnostjo podatkov.

Dolgoročni cilj vzpostavitve informacijskega sistema »OKOLJE« je vzpostavitev državnega okoljskega informacijskega sistema, ki bo prinesel večjo funkcionalnost, povezanost, zanesljivost in učinkovitost informacijske podpore pri opravljanju nalog države na področju varstva okolja. Informacijski sistem »OKOLJE« bo omogočal obdelavo in analizo okoljskih podatkov ter zagotavljal povezanosti z drugimi informacijskimi sistemi in podatkovnimi viri. Poenostavljal in avtomatiziral bo posamezne poslovne procese, zadovoljeval informacijske potrebe uporabnikov in sledil ne le strateškemu ciljem, temveč tudi strokovnim podlagam za odločanje na ravni države.

Na podlagi že sklenjenih pogodb v preteklih letih bodo v letu 2018 za ta ukrep izplačana sredstva v višini 1.200.000,00 eura.

5.11 ENERGETSKA SANACIJA JAVNE STAVBE V OBČINI ČRNA NA KOROŠKEM

V okviru tega ukrepa bodo sredstva namenjena financiranju energetske sanacije javne stavbe v občini Črna na Koroškem. Vlada RS je v letu 2007 sprejela Odlok o območjih največje obremenjenosti okolja in o programu ukrepov za izboljšanje kakovosti okolja v Zgornji Mežiški dolini (Uradni list RS št. 119/07), kjer so opredeljeni ukrepi za izboljšanje kakovosti posamezni delov okolja.

V letu 2018 je za ukrep predvideno financiranje v višini do 110.000 eurov.

Upravičenci: občina, za katero je ukrep določen v sprejetem Programu ukrepov za izboljšanje kakovosti okolja v Zgornji Mežiški dolini za leto 2018.

5.12 PREPLASTITEV MAKADAMSKIH POVRŠIN

V okviru tega ukrepa bodo sredstva namenjena financiranju preplastitve makadamskih in drugih neustrezno utrjenih površin, s katerih se dviguje onesnaženi prah. Ukrep se izvaja na igriščih, dvoriščih, cestah, parkiriščih oziroma vseh drugih površinah, v okolici katerih bivajo in se gibljejo otroci ter obstaja možnost raznosa onesnaženega prahu v prostore in na z njimi povezane površine. V sklopu ukrepa se izvajajo preplastitve makadamskih in drugih neustrezno utrjenih površin, s katerih se dviguje onesnaženi prah.

V letu 2018 je za ta ukrep predvideno financiranje v višini do 900.000 eurov.

Upravičenci: občine, za katere je ukrep določen v sprejetem Programu ukrepov za izboljšanje kakovosti okolja v Zgornji Mežiški dolini za leto 2018.

5.13 NALOŽBE V VEČJO ENERGIJSKO UČINKOVITOST STANOVANJSKIH STAVB

Eko sklad je preko javnih pozivov, na podlagi sprejetih Programov porabe sredstev Sklada za podnebne spremembe v letih 2015 in 2016, dodeljeval nepovratne finančne spodbude za nove naložbe učinkovite rabe energije in rabe obnovljivih virov energije v eno in dvostanovanjskih stavbah in posameznih stanovanjih in za nove naložbe učinkovite rabe energije in rabe obnovljivih virov energije v večstanovanjskih stavbah.

Spodbude za naložbe v eno in dvostanovanjskih stavbah ter posameznih stanovanjih so bile namenjene za priključitev starejše stavbe na daljinsko ogrevanje na obnovljiv vir energije, vgradnjo energijsko učinkovitega lesenega zunanjega stavbnega pohišča, toplotno izolacijo fasade in strehe, vgradnjo prezračevanja z vračanjem toplote odpadnega zraka in celovito obnovo starejše stanovanjske stavbe. V okviru javnega poziva za energijsko sanacijo večstanovanjskih stavb pa so nepovratne finančne spodbude bile namenjene za nove naložbe v toplotno izolacijo fasad in streh.

Upravičenci: gospodinjstva.

Na podlagi že sklenjenih pogodb v preteklih letih bodo v letu 2018 za ta ukrep izplačana sredstva v višini 1.278.283,84 eura.

6 VSEBINSKI RAZLOGI ZA ZAGOTAVLJANJE NAMENSKOSTI PORABE SREDSTEV SKLADA ZA PODNEBNE SPREMEMBE

6.1 IZPOLNJEVANJE ŽE PREVZETIH OBVEZNOSTI REPUBLIKE SLOVENIJE

S prihodki od prodaje emisijskih kuponov je mogoče namensko financirati ukrepe, ki jih mora Republika Slovenija izvesti zaradi izpolnjevanja že prevzetih obveznosti evropske zakonodaje na naslednjih področjih:

- Direktiva 2009/28/ES,
- Direktiva 2012/27/EU¹¹,
- Odločba 406/2009/ES,
- Direktiva 2008/50/ES¹² in
- Direktiva 2008/98/ES¹³.

Ob neizpolnitvi obveznosti evropske zakonodaje je Republika Slovenija izpostavljena tveganju ugotavljanja kršitve te zakonodaje in zato plačilu kazni.

Ker Republika Slovenija ni sprejela ustreznih ukrepov, da bi izpolnila obveznosti iz 13. člena in prvega odstavka 23. člena Direktive 2008/50/ES, ji je Evropska komisija že izrekla upravni ukrep (uradni opomin), v prihodnje pa bo dokaj hitro stopnjevala upravno in sodno ukrepanje vse dotlej, dokler kršitev ne bo odpravljena.

Kazni se odmerjajo glede na gospodarsko stanje države, resnost kršitve, trajanje kršitve in število glasov članice v Svetu EU. Za Republiko Slovenijo bi lahko dnevna denarna kazen za zelo dolgo trajajočo kršitev, ki ji EU daje velik pomen (visoka stopnja resnosti zadeve), znašala tudi do 35.000 eurov za vsak dan kršitve in 3 milijone eurov pavšalnega zneska.

Poleg omenjenega je treba opozoriti, da je izvajanje politik za učinkovito rabo energije in obnovljive vire energije ter doseganje zastavljenih in obvezujočih ciljev na teh področjih hkrati tudi pogoj za uresničevanje ciljev glede emisij toplogrednih plinov. Zato se v nadaljevanju posebej osredotoča na ti politiki ter pojasnjuje povezanost in smiselnost zapiranja njunega finančnega okvira s sredstvi Sklada za podnebne spremembe.

V skladu s sedanjimi obveznostmi Republike Slovenije glede učinkovite rabe energije moramo v obdobju 2008–2016 doseči 9 % prihranka pri rabi energije in v skladu z Direktivo 2012/27/EU do leta 2020 za 20 % povečati energetske učinkovitost. Za doseganje prvega cilja je Vlada RS januarja 2008 sprejela Nacionalni akcijski načrt za energetske učinkovitost (AN-URE 1), v letu 2015 pa Akcijski načrt za energetske učinkovitosti za obdobje 2014 - 2020.

V skladu z Direktivo 2009/28/ES ima Slovenija obveznost doseči najmanj 25-odstotni delež obnovljivih virov energije v rabi bruto končne energije in najmanj 10-odstotni cilj obnovljivih virov energije v prometu. Izpolnjevanje obveznosti in uresničevanje ciljev glede učinkovite rabe energije in povečanja deleža obnovljivih virov energije sta medsebojno odvisna, saj z učinkovitejšo rabo energije zmanjšujemo porabo energije in tako potrebno količino obnovljivih virov energije za doseganje 25-odstotnega deleža v končni rabi energije.

¹¹ DIREKTIVA 2012/27/EU EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA z dne 25. oktobra 2012 o energetske učinkovitosti, spremembi direktiv 2009/125/ES in 2010/30/EU ter razveljavitvi direktiv 2004/8/ES in 2006/32/ES (UL L št. 315/1 z dne 14. 11. 2012)

¹² Direktiva 2008/50/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. maja 2008 o kakovosti zunanega zraka in čistejšem zraku za Evropo (UL L št. 152 z dne 11. 6. 2008, str. 1) v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2008/50/ES)

¹³ Direktiva 2008/98/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. novembra 2008 o odpadkih in razveljavitvi nekaterih direktiv (UL L št. 312 z dne 22. 11. 2008, str. 3)

7 MAKROEKONOMSKE KORISTI – RAZVOJNE MOŽNOSTI IZVEDBE UKREPOV

7.1 UČINKOVITA RABA ENERGIJE

Za povečanje konkurenčnosti družbe in postopen prehod v nizkoogljično družbo so nujni učinkovita raba energije in izraba obnovljivih virov energije ter razvoj aktivnih omrežij za distribucijo električne energije. Po grobih ocenah bodo za doseganje energetske cilje potrebne znatne investicije, in sicer na letni ravni okrog 750 milijonov eurov. To v grobem pomeni vsaj 8000 neposrednih delovnih mest. Če bodo vgrajene naprave, merilne sisteme in gradbeni material ter stavbno pohištvo proizvedene v Sloveniji, bo to omogočilo dodatna delovna mesta. S tem ne bomo izpolnili samo zavez in obveznosti, ampak se bo zmanjšal uvoz energentov na ravni okrog odstotka BDP, kar pomeni manjši strošek za energijo na nacionalni ravni, večjo konkurenčnost gospodarstva in manjšo energetsko odvisnost. Naložbe v učinkovito rabo energije imajo nedvomno največji multiplikacijski učinek, saj so delovno intenzivne, torej je na enoto naložbe ustvarjenih največ delovnih mest, in vključujejo največjo domačo komponento (npr. gradbeni materiali, stavbno pohištvo), zato je ustvarjena dodana vrednost na enoto investicije med največjimi in največji generator rasti BDP. Gre za tako imenovane »win-win« ukrepe (zmagovalne) in priložnost za nov zagon trajnostnega gospodarskega razvoja.

Kar 80 % stavb je starih in slabo izoliranih. V tem odstotku je zajetih približno 10 % stavb javnega sektorja, preostalo so gospodinjstva in podjetja. V teh 80 % potenciala je kar 23 % blokov in 19 % hiš, ki so bili zgrajene pred letom 1970 in še niso bile prenovljene, zato to področje predstavlja ekonomsko najbolj upravičene ukrepe.

Do leta 2020 bo skladno z Akcijskim načrtom za energetsko učinkovitost za obdobje 2014-2020, ki ga je Vlada RS sprejela maja 2015, treba obnoviti četrtno vsega stavbnega fonda, to je 22 milijonov kvadratnih metrov stavbnih površin, s čimer bo poraba energije v teh stavbah nižja za 10 %. Za to bodo potrebne investicije v višini okoli 500 milijonov eurov na letni ravni. Učinki teh investicij pa se ob visokih prihrankih pri stroških energije in posledično manjšem uvozu energije kažejo tudi pri delovnih mestih, in sicer na ravni 10.000 zaposlitev (posrednih in neposrednih).

Skladno z akcijskim načrtom za energetsko učinkovitost v obdobju 2014-2020 je ocenjeno, da bi z izvajanjem ukrepov učinkovite rabe energije v letu 2020 porabili 10.281 GWh energije manj, kar pomeni, da bodo skupni letni stroški za rabo energije v letu 2020 nižji za vsaj 500 milijonov eurov. Obstoječi stavbni fond pomeni sektor z največjim potencialom za doseganje prihrankov energije. Za doseganje cilja bo treba do leta 2020 četrtno tega energetsko obnoviti, kar pomeni okrog 22 mio kvadratnih metrov stavbnih površin. S tem se bo raba energije v stavbah zmanjšala skoraj za 10 %. Poleg tega se bo s temi ukrepi pospešila tudi gospodarska rast, saj se z njimi ustvarjajo investicije v višini 500 milijonov eurov letno. Učinki teh investicij se ob visokih prihrankih pri stroških energije in posledično manjšem uvozu energije kažejo tudi pri delovnih mestih, in sicer na ravni 10.000 zaposlitev.

Ugoden vpliv učinkovite rabe energije z vidika gospodarstva:

- znižuje življenjske stroške: za Slovenijo je v primerjavi z državami EU značilen nadpovprečno velik delež izdatkov za energijo v stanovanjih v vsej potrošnji gospodinjstev;
- zmanjšuje energetsko revščino: v Sloveniji prebivalstvo z najnižjimi dohodki porabi velik delež dohodkov za energijo v stanovanjih in tudi največji absolutni znesek za energijo v stanovanjih;
- znižuje javno porabo oziroma stroške javnega sektorja; ta po oceni porabi letno približno 150 milijonov eurov za stroške energije;
- naložbe v gradbeništvo (energetska prenova stavbnega fonda) imajo največji multiplikacijski učinek na gospodarstvo, saj zaradi nizke uvozne komponente pomenijo največjo ustvarjeno dodano vrednost na enoto naložbe, poleg tega je v Sloveniji delež dodane vrednosti v gradbeništvu razmeroma visok;
- zaposluje predvsem mala in srednje velika podjetja v gradbeništvu (zdravo jedro sektorja);
- naložbe v energetsko učinkovitost pomenijo od tri- do štirikrat več zaposlitev kot naložbe v oskrbo z energijo; milijon eurov naložb v učinkovito rabo energije (izolacija, stavbno pohištvo) pomeni približno deset delovnih mest;

- za ukrepe učinkovite rabe energije je na voljo precejšen del evropskih sredstev, ki te ukrepe zelo pocenijo;
- pomeni največjo možnost za zmanjševanje emisij toplogrednih plinov in najcenejši način njihovega zmanjševanja;
- zmanjšuje uvoz fosilne energije: Slovenija je razen pri trdnem gorivu 100-odstotno uvozno odvisna – strošek neto uvoza energije znaša v povprečju okrog 4 % BDP; s tem se izboljšuje tudi energetska zanesljivost;
- tehnologije in inovativne rešitve glede učinkovite rabe energije ponujajo poslovne priložnosti že zdaj, še več teh pa bo v prihodnje.

7.2 OBNOVLJIVI VIRI ENERGIJE

Za doseganje cilja povečanja deleža obnovljivih virov energije v končni rabi energije na 25 % do leta 2020 bo potrebnih dobrih 100 milijonov eurov investicij letno na področju ogrevanja, kar pomeni neposredne zaposlitve za izdelavo, izgradnjo in obratovanje na ravni 750 delovnih mest, od tega jih je največ na področju rabe biomase, ker tudi največji delež povečanja odpade na rabo biomase (sledijo toplotne črpalke in sončni sprejemniki).

Slovenija ima predvsem veliko in še neizkoriščeno možnost rabe lesne biomase – z gozdom je zelo bogata, po deležu gozdov glede na površino države se uvršča takoj za Finsko in Švedsko. Skupna površina slovenskih gozdov se je v zadnjih 130 letih povečevala: leta 1875 je bilo z gozdom poraščenih 36 % površine Slovenije, leta 2010 pa že 59 %. Na posameznih območjih (Kočevska, Notranjska) gozdnatost celo presega 80 %. Zato je les eden od naravnih virov, ki ga ima Slovenija v izobilju.

Vlada Republike Slovenije je leta 2012 sprejela Akcijski načrt za povečanje konkurenčnosti gozdno-lesne verige v Sloveniji do leta 2020 s promocijskim geslom »Les je lep«. Ključni cilji tega načrta so:

- ustvarjanje trga za lesne proizvode in storitve,
- povečanje poseka in negovanosti gozdov skladno z načrti za gospodarjenje z gozdovi,
- povečanje količine in predelave lesa na višjih zahtevnostnih stopnjah z novimi tehnologijami,
- nova delovna mesta in rast dodane vrednosti na zaposlenega v lesnopredelovalni panogi.

Izvedbeni program rabe lesne biomase kot vira energije iz leta 2007 vključuje oceno, da bi njegova uresničitev vsako leto zagotavljala 5% finančnih prihrankov zaradi nižjih stroškov goriva. Z uresničevanjem programa bi se uvajala tudi nova delovna mesta – po oceni naj bi jih bilo dobrih 800, predvsem na kmetijskih območjih.

Razpoložljiva količina biomase lahko po grobi oceni dolgoročno pokrije vse potrebe industrije in energetike v Sloveniji, ostanek pa se lahko izvozi v sosednje države z visokim povpraševanjem po lesu. Največja težava danes je časovno in količinsko nezanesljiva oskrba z lesno biomaso.

UKREPI, FINANCIRANI V LETU 2018¹⁴

Številka ukrepa / projekta	Naziv ukrepa / projekta	Predvidena višina finančnih sredstev v letu 2018 [do evrov]	Pristojnost za izvajanje / kdo bo izvedel javni razpis	Zagotavljanje uresničevanje cilja	Kazalnik v letu 2018	Kazalnik v letu 2020	Pričakovani učinki na dvig gospodarstva v RS
2550-17-0019	5.1.1 Prehod na energetske učinkovite javni železniški promet	4.000.000,00	MOP, SŽ – Potniški promet d. o. o.	– uresničitev ciljev glede kakovosti zraka (Direktiva 2008/50/ES) – izpolnjevanje cilja zmanjšanja emisij toplogrednih plinov na podlagi Odločbe 406/2009/ES	št. novih vlakov	– zmanjšanje emisij toplogrednih plinov	– zmanjšanje eksternih stroškov (zaradi onesnaženja zraka, hrupa, prometnih nesreč, podnebnih sprememb ...) v celotnem obdobju 2016–2045 za 374,3 mio EUR – izboljšana storitev železniškega prevoza potnikov in pogojev za trajnostno mobilnost
	5.1.2 Nakup novih okolju prijaznih avtobusov za izvajanje linijskih prevozov v mestnem in medkrajevnem prometu in predelava avtobusov na električni pogon ter nakup električnih minibusov za zmanjševanje obiska individualnih motornih vozil v zavarovanih in varovanih območjih, pomembnih za ohranjanje narave	18.512.924,00	MOP, Eko sklad	– uresničitev ciljev glede kakovosti zraka (Direktiva 2008/50/ES) – izpolnjevanje cilja zmanjšanja emisij toplogrednih plinov na podlagi Odločbe 406/2009/ES	št. novih vozil	– zmanjšanje emisij toplogrednih plinov – izboljšanje kakovosti zraka	
	5.1.3 Izgradnja kolesarske infrastrukture	4.200.000,00	MOP, Eko sklad, SŽ Infrastruktura d. o. o.	– uresničitev ciljev glede kakovosti zraka (Direktiva 2008/50/ES) – izpolnjevanje cilja zmanjšanja emisij toplogrednih plinov na podlagi Odločbe 406/2009/ES	št. izboljšav kolesarske infrastrukture	– zmanjšanje emisij toplogrednih plinov, – izboljšanje kakovosti zraka	– znižanje eksternih stroškov prometa, – zmanjšanje stroškov za osebno mobilnost prebivalstva
2550-17-0020	5.1.4 Nakup novih okolju prijaznih komunalnih vozil	4.266.668,00	MOP, Eko sklad	– uresničitev ciljev glede kakovosti zraka (Direktiva 2008/50/ES) – izpolnjevanje cilja o kakovosti zunanjega zraka – izpolnjevanje cilja zmanjšanja emisij	št. komunalnih vozil	– zmanjšanje emisij toplogrednih plinov, – izboljšanje kakovosti zraka	

¹⁴ Preglednica vsebuje pogodbene vrednosti in dejanska izplačila sredstev v letu 2018 na podlagi pogodb sklenjenih v preteklih letih.

Številka ukrepa / projekta	Naziv ukrepa / projekta	Predvidena višina finančnih sredstev v letu 2018 [do eurov]	Pristojnost za izvajanje / kdo bo izvedel / javni razpis	Zagotavljanje uresničevanje cilja	Kazalnik v letu 2018	Kazalnik v letu 2020	Pričakovani učinki na dvig gospodarstva v RS
2550-17-0010	5.1.5 Spodbujanje trajnostne mobilnosti območij narave	2.158.731,19	MOP, Eko sklad	toplogrednih plinov na podlagi Odločbe 406/2009/ES – uresničitev ciljev glede kakovosti zraka (Direktiva 2008/50/ES) – izpolnjevanje cilja zmanjšanja emisij toplogrednih plinov na podlagi Odločbe 406/2009/ES	– št. prevoznih sredstev z manj emisijami – št. električnih postaj	– zmanjšanje emisij toplogrednih plinov – izboljšanje kakovosti zraka	– povečanje proračunskih prilivov iz turizma – povečanje BDP
2550-17-0021	5.2.1. Zamenjava starih kurilnih naprav z novimi kurilnimi napravami na lesno biomaso ali s toplotnimi črpalkami	17.992.226,00	MOP, Eko sklad	– uresničitev ciljev glede kakovosti zraka (Direktiva 2008/50/ES) – izpolnjevanje cilja zmanjšanja emisij toplogrednih plinov na podlagi Odločbe 406/2009/ES – 25-odstotni delež obnovljivih virov energije (Direktiva 2009/28/ES)	– št. zamenjav starih kurilnih naprav z novimi kurilnimi napravami – št. zamenjav starih kurilnih naprav s toplotnimi črpalkami – skupna vhodna toplotna moč zamenjanih starih kurilnih naprav na tekoča ali plinasta goriva z novimi kurilnimi napravami na lesno biomaso ali toplotnimi črpalkami	– zmanjšanje emisij toplogrednih plinov – izboljšanje kakovosti zraka	zagotovitev delovnih mest v industriji malih in srednjih podjetij (izdelava kurilnih naprav in pripadajoče opreme, proizvodnja lesnih peletov ali briketov)
5.2.2 Projekt ERANET GEOTHERMICA		750.000,00	MOP, Konzorcij Geotermica MZI	25-odstotni delež obnovljivih virov energije (Direktiva 2009/28/ES)		– zmanjšanje emisij toplogrednih plinov – povečanje	

Številka ukrepa / projekta	Naziv ukrepa / projekta	Predvidena višina finančnih sredstev v letu 2018 [do euro]	Pristojnost za izvajanje / kdo bo izvedel javni razpis	Zagotavljanje uresničevanje cilja	Kazalnik v letu 2018	Kazalnik v letu 2020	Pričakovani učinki na dvig gospodarstva v RS
						delež obnovljivih virov energije	
2550-17-0006	5.3 Sofinanciranje projektov iz programa LIFE - LIFE ViVa CCadapt projekt	2.062.038,46	MOP	izpolnjevanje cilja zmanjšanja emisij toplogrednih plinov na podlagi Odločbe 406/2009/ES	opredeljeni v posameznem projektu	zmanjšanje emisij toplogrednih plinov in/ali izboljšanje kakovosti zraka	opredeljeni v posameznem projektu
2550-17-0009	5.4 Sofinanciranje projektov nevladnih organizacij	790.000,00	MOP, Eko sklad	izpolnjevanje cilja zmanjšanja emisij toplogrednih plinov na podlagi Odločbe 406/2009/ES	opredeljeni v posameznem projektu	zmanjšanje emisij toplogrednih plinov in/ali izboljšanje kakovosti zraka	opredeljeni v posameznem projektu
2550-17-0036	5.5 Tehnična pomoč	2.607.635,12	MOP, ARSO	– uresničitev ciljev glede kakovosti zraka (Direktiva 2008/50/ES) – izpolnjevanje cilja zmanjšanja emisij toplogrednih plinov na podlagi Odločbe 406/2009/ES – povečanje energetske učinkovitosti za 20 % (Direktiva 2012/27/ES) – uresničitev ciljev Direktive 2008/98/ES – zaveze v okviru Konvencije ZN o spremembi podnebja	izvedene akcije ozaveščanja, promocije, usposabljanja in izobraževanja; pripravljene strokovne podlage	– zmanjšanje emisij toplogrednih plinov – izboljšanje kakovosti zraka – povečanje deleža obnovljivih virov energije, ukrepov prilagajanja podnebnim spremembam	– zmanjšanje stroškov gospodarstva in gospodinjstev – nova delovna mesta v povezavi z energetskim izboljšanjem stavb, obnovljivimi viri energije, ponovno uporabo in recikliranjem odpadkov, zmanjšanjem porabe virov (vode, energije, materialov)
2550-17-0018	5.6 Ukrepi za zmanjšanje energetske revščine	134.764,15	MOP, Eko sklad	– izpolnjevanje cilja zmanjšanja emisij toplogrednih plinov na podlagi Odločbe 406/2009/ES – povečanje energetske	izvedene akcije ozaveščanja, število izvedenih obiskov s svetovanjem		– zmanjšanje stroškov gospodinjstev za rabo energije

Številka ukrepa / projekta	Naziv ukrepa / projekta	Predvidena višina finančnih sredstev v letu 2018 [do eurov]	Pristojnost za izvajanje / kdo bo izvedel javni razpis	Zagotavljanje uresničevanja cilja	Kazalnik v letu 2018	Kazalnik v letu 2020	Pričakovani učinki na dvig gospodarstva v RS
2550-17-0038 2550-17-0041 2550-17-0042 2550-17-0043 2250-17-0047	5.7 Mednarodna razvojna pomoč v okviru financiranja globalnih podnebnih prizadevanj	1.736.095,66	MOP, CMSR	učinkovitosti za 20 % (Direktiva 2012/27/ES) zagotavljanje uresničevanja cilja: zaveza v okviru Konvencije ZN o spremembi podnebja	in podeljenih paketov pričakovani delež Slovenije v okviru skupnega podnebnega financiranja razvitih držav sveta do leta 2020	zmanjšanje emisij toplogrednih plinov	skupna prizadevanja držav na področju podnebnih sprememb in hkratno povečanje deleža uradne razvojne pomoči Slovenije državam v razvoju
	5.8 Nakup enot CER/ERU ali enot AEA za zagotavljanje skladnosti Slovenije z Odločbo št. 406/2009/ES ¹⁵	do 5 % oziroma do 2.000.000	MOP	zagotavljanje skladnosti Slovenije z Odločbo št. 406/2009/ES EP in Sveta	nakup potrebne količine enot	skladnost s pravnim redom EU	/
2550-17-0004 2330-13-0014	5.9 Plačilo stroškov za upravljanje sistema trgovanja	dejanski stroški opravljanja nalog uradnega držitelja (po pogodbi, upoštevajoč sodila) 23.160,44 eurov in stroški Eko sklada za izvedbo javnih razpisov/pozivov po tem programu (predvidoma do 450.000 eurov); do 300.000 eurov za prenos in posodobitev informacijskega sistema Slovenske akreditacije in sistema trgovanja z emisijskimi kuponi skupaj	MOP, MGRT, Slovenska akreditacija	– zagotavljanje izvajanja upravljanja sistema trgovanja z pravicami do emisije CO ₂ in Programa porabe sredstev Sklada za podnebne spremembe – zagotavljanje izvajanja Uredbe Komisije (EU) št. 1031/2010 o časovnem načrtu, upravljanju in drugih vidikih dražbe pravic do emisije toplogrednih plinov	/	/	/

15 Nakup enot se izvede samo, če bo to potrebno za zagotavljanje skladnosti s pravnim redom EU.

Številka ukrepa / projekta	Naziv ukrepa / projekta	Predvidena višina finančnih sredstev v letu 2018 [do eurov]	Pristojnost za izvajanje / kdo bo izvedel / javni razpis	Zagotavljanje uresničevanje cilja	Kazalnik v letu 2018	Kazalnik v letu 2020	Pričakovani učinki na dvig gospodarstva v RS
		1.143.273,09					
2551-17-0007	5.10 Informacijski sistem »OKOLJE«	1.200.000,00	MOP, ARSO				
	5.11 Energetska sanacija javne stavbe v občini Črna na Koroškem	110.000,00	MOP, Občina Črna na Koroškem	– izpolnjevanje cilja zmanjšanja emisij toplogrednih plinov na podlagi Odločbe 406/2009/ES – povečanje energetske učinkovitosti za 20 % (Direktiva 2012/27/ES)	obnova fasade		zmanjšanje stroškov za rabo energije v javni stavbi
	5.12. Izgradnja in posodobitve cestne infrastrukture »preplastitev cest «	900.000,00	MOP, Občina Črna na Koroškem In Občina Mežica	– uresničitev ciljev glede kakovosti zraka (Direktiva 2008/50/ES) – izpolnjevanje cilja zmanjšanja emisij toplogrednih plinov na podlagi Odločbe 406/2009/ES	št. izboljšav cestne infrastrukture	– zmanjšanje emisij toplogrednih plinov, – izboljšanje kakovosti zraka	– znižanje eksternih stroškov prometa, – zmanjšanje stroškov za osebno mobilnost prebivalstva
2550-17-0022	Naložbe v večjo energijsko učinkovitost stanovanjskih stavb	1.278.283,84	MOP, Eko sklad				

8 OCENA UČINKOV IZBRANIH UKREPOV

8.1 PREHOD NA ENERGETSKO UČINKOVIT JAVNI ŽELEZNIŠKI POTNIŠKI PROMET

Z investicijo v nova vozna sredstva železniškega potniškega prometa bi višina neposredno prihranjenega CO₂ na letni ravni znašala 3837,19 t CO₂, upoštevajoč pričakovano življenjsko dobo novih EMG, ki znaša 30 let, bi skupni prihranek za to obdobje znašal 115.115,85 t CO₂. Upoštevajoč vrednost skupnih emisij toplogrednih plinov iz železnic – kategorija 1.A.3.c. –, ki so leta 2014 znašale 41,04 kt CO₂, bi skupni učinek obravnavanega ukrepa zaradi prihranka goriva in električne energije lahko prispeval k zmanjšanju obsega navedenih emisij za 9,35%.

Prav tako se pozitiven učinek obravnavanega ukrepa »Nabave novih voznih sredstev železniškega potniškega prometa« pričakuje pri rasti deleža obnovljivih virov energije v prometu v višini 0,127-odstotne točke in pri prihranku energije iz naslova nižje porabe električne energije elektromotornih voznih sredstev, ki po ocenah znaša 13,1 GWh, kar je 2,5 % potrebnega letnega prihranka (523 GWh – Akcijski načrt za energetska učinkovitost za obdobje 2014–2020, str. 22).

Ocenjena skupna investicijska vrednost znaša 141,7 milijona eurov brez DDV, pri čemer so upoštevani tudi drugi stroški investicije (obvezni rezervni deli, stroški transporta, kontrole, zavarovalni stroški, stroški priprave investicijske dokumentacije). Investicija bo izvedena naenkrat, delež vpliva na emisije toplogrednih plinov pa se izračuna proporcionalno glede na vložena sredstva iz Sklada za podnebne spremembe.

8.2 IZGRADNJA KOLESARSKE INFRASTRUKTURE

Neposredni učinek ukrepa v delu ureditve kolesarskih povezav na zmanjšanje emisij toplogrednih plinov je ocenjen na 376 t CO₂ manj letno, kar je 0,007 % vseh emisij v sektorju promet (po podatkih za leto 2014), vendar so infrastrukturni ukrepi nujen predpogoj za izvedbo drugih ukrepov.

Pri oceni prispevka izgradnje kolesarske infrastrukture (ureditve kolesarskih povezav) k zmanjšanju emisij toplogrednih plinov je bila upoštevana ocenjena vrednost tekočega metra infrastrukture po podatkih Mestne občine Ljubljana (izvedba kolesarske steze stane 150 eurov/m, če ne gre za nove površine z odkupi zemljišč in če ni drugih stroškov). Poleg skupne dolžine kolesarskih stez je za oceno vpliva pomembna tudi njihova povezanost v sklenjen sistem, kar se kaže v primeru nakupovalnih središč BTC in Rudnik, ki sta od središča mesta oddaljeni približno 4 km, bistvena razlika pa je v sklenjenosti kolesarskih povezav do obeh središč. Po anketi iz leta 2013 prihaja v BTC s kolesom 9 % v obiskovalcev, v nakupovalnem centru Rudnik pa le 3 % teh. Če se slabi infrastrukturi pripiše polovico izpada, se lahko sklepa, da se bo ob dokončanju sklenjenega kakovostnega omrežja kolesarske infrastrukture delež kolesarjev lahko celo podvojil (s 3 na 6 %). Po grobih ocenah je povprečna razdalja poti s kolesom dvakrat po 3 km, po podatkih Supernove je obiskovalcev več kot štiri milijone letno, kar pomeni 11.000 obiskovalcev dnevno. Ob oceni, da obiskovalci Supernove predstavljajo polovico obiskovalcev nakupovalnega središča, bi 3 % pomenili 660 obiskovalcev dnevno oziroma 3960 prevoženih km osebnih avtomobilov dnevno manj, kar bi, če povprečen avtomobil dosega trenutno 130 gCO₂/km (kar je enako kot po podatkih Agencije Republike Slovenije za okolje o izpustih CO₂ na potniški kilometer (109,4 g/pkm v 2011) pomnoženo s povprečno zasedenostjo avtomobila 1,2), pomenilo 515 kg CO₂ na dan oziroma 188 t CO₂ manj letno, zaradi izgradnje 3 km kolesarske infrastrukture oziroma 450.000 eurov investicije. Višina skupnega prihranka za milijon eurov izgradnje kolesarskih povezav je torej 376 t CO₂ letno.

Metoda za izračun prihranka energije oziroma emisij CO₂ zaradi uvajanja koles v souporabi, šteje, da se s tem nadomešča del prometa z osebnimi motornimi vozili z motorjem z notranjim izgorevanjem (OMVNI) v

Sloveniji. Pri tem upošteva uporabo kolesa kot dopolnitev, zaradi katere se zmanjša število prevoženih kilometrov obstoječih OMVNI kategorije M1. Prihranek energije in zmanjšanje izpustov CO₂ zaradi uporabe novih koles se izračuna po enačbi: povprečna poraba goriva za OMNVI kategorije na 100 km v Sloveniji (SURS 2014: 6,7 l/100km)*povprečna kalorična vrednost goriva (9,55 kWh/l)/100*faktor za preračun izpustov CO₂ iz specifične rabe OMVNI z upoštevanjem povprečnih specifičnih izpustov goriva, ki je 0,2495 [kg CO₂/kWh]/100 * povprečno število letno prevoženih kilometrov v koledarskem letu (6.408km/kolo16) *število novih koles za izposajo. Prihranek CO₂ se tako izračuna po enačbi približno tona (1.023 kg) CO₂ prihranka letno na kolo v souporabi preko sistema izposoje koles.

Neposredni učinek ukrepa izgradnje postajališč za kolesa za izboljšanje dostopnosti javne železniške infrastrukture je lahko tako v nadomeščanju prevozov z osebnim avtomobilom na dolge razdalje, kot v povečanju števila potovanj s kolesom na krajše razdalje. Ocene ukrepov, ki pomenijo kombinacijo izogiba in preusmeritve potovanj z avtomobilom, bi lahko prispevale k 21 % zmanjšanju emisij TGP glede na BAU scenarij. Če k temu dodamo še ukrepe izboljšanja infrastrukture, pa kar 49% zmanjšanje glede na emisije v referenčnem letu 1990.¹⁷

8.3 NAKUP NOVIH, OKOLJU PRIJAZNIH AVTOBUSOV/MINIBUSOV ZA IZVAJANJE DEJAVNOSTI LINIJSKIH AVTOBUSNIH PREVOZOV V MESTNEM IN MEDKRAJEVNEM PROMETU TER NAKUP ELEKTRIČNIH MINIBUSOV/KOMBI VOZILA ZA ZMANJŠEVANJE OBISKA INDIVIDUALNIH MOTORNIH VOZIL V ZAVAROVANIH IN VAROVANIH OBMOČJIH, POMEMBNIH ZA OHRANJANJE NARAVE

Promet obsega okrog 40 % končne energije in okrog 50 % emisij toplogrednih plinov v sektorjih izven Evropske sheme za trgovanje z pravicami do emisije, za katere veljajo nacionalne obveznosti zmanjševanja emisij v skladu z Odločbo 406/2009/ES. Prometni sektor je zato, ker emisije v tem sektorju zelo hitro naraščajo, v Sloveniji najhitreje med vsemi državami iz Aneksa I h Kjotskemu protokolu¹⁸, v Operativnem programu emisij toplogrednih plinov poudarjen kot ključni sektor pri doseganju ciljev Republike Slovenije na področju zmanjšanja emisij toplogrednih plinov. Dolgoročni cilj, ki ga opredeljuje omenjeni operativni program, je zmanjšanje emisij toplogrednih plinov iz tega sektorja do leta 2050 najmanj za polovico, kratkoročni pa zmanjšanje emisij toplogrednih plinov za 9 % do leta 2020 glede na leto 2008 z uveljavljanjem trajnostnega prometa. Taka cilja nalagata dejavnosti, usmerjene v uveljavljanje nizkoogljičnih tehnologij in trajnostnega prevoza, kar vključuje spodbujanje nakupa novih vozil z nizkimi emisijami. Povečanje uporabe javnega potniškega prometa, ki ga spodbuja nakup novih okolju prijaznih vozil, bi moralo skladno s projekcijami iz navedenega operativnega programa prispevati k povečanju števila potniških kilometrov v javnem potniškem prometu s 1633 v letu 2012 na 2092 v letu 2020, ob hkratnem zmanjšanju specifičnih emisij CO₂ na enoto energije v prometu s 67 v letu 2012 na 64 tCO₂/TJ v letu 2020.

Na območjih preseganj so mestni avtobusi z relativno pogostnostjo voženj (v času konic je vožnja in s tem delovanje motorja praktično neprekinjena) pomemben vir emisij toplogrednih plinov in delcev PM10. Zamenjava avtobusov emisijskega razreda EURO III in manj z avtobusi emisijskega razreda Euro VI ima naslednje neposredne okoljske učinke:

- zaradi večje učinkovitosti motorjev zmanjšanje porabe goriva in posledično blaženje podnebnih sprememb (kar pomeni javni potniški promet v okviru trajnostne mobilnosti),
- zmanjšanje vseh vrst emisij pri notranjem izgorevanju dieselskih motorjev, pri čemer so za kakovost zraka še zlasti pomembni delci PM10, še za večje zmanjšanje izpustov gre, če

¹⁶ V sistemu izposoje koles Bicikelj podatki kažejo, da je bilo vsako kolo vsak dan v uporabi v povprečju 6 x po 15 min (3 km), kar znese letno 18 km x 356 dni = 6408 km prevoženih kilometrov.

¹⁷ Študija Evropskega združenja kolesarjev: Ocenjevanje učinkov kolesarjenja na zmanjšanje emisij CO₂, dostopno na: https://ecf.com/sites/ecf.com/files/ECF_CO2_WEB.pdf

¹⁸ Zakon o ratifikaciji Kjotskega protokola k Okvirni konvenciji Združenih narodov o spremembah podnebja (Uradni list RS – Mednarodne pogodbe, št. 17/02).

zastarela vozila zamenjajo avtobusi na stisnjen zemeljski plin (CNG), hibridni avtobusi ali električni avtobusi ter

- zmanjšanje hrupa še zlasti pri nabavi avtobusov na stisnjen zemeljski plin (CNG), hibridnih avtobusov ali električnih avtobusov.

Poleg neposrednih učinkov je treba pri nabavi takšnih avtobusov računati še na posredne učinke, saj se bo delež prepeljanih potnikov zaradi modernosti avtobusov povečal.

8.4 ZAMENJAVA STARIH MALIH KURILNIH NAPRAV Z NOVIMI NA LESNO BIOMASO

Uredba o emisiji snovi v zrak iz malih in srednjih kurilnih naprav (Uradni list RS, št. 24/13, 2/15, 50/16 in 17/18; v nadaljnjem besedilu: Uredba) v 5. členu določa razporeditev malih kurilnih naprav, in sicer na:

- trdno gorivo pri vhodni toplotni moči, manjši od 1 MW;
- tekoče gorivo pri vhodni toplotni moči, manjši od 5 MW;
- plinasto gorivo pri vhodni toplotni moči, manjši od 10 MW.

Male kurilne naprave se naprej delijo na:

- enosobne kurilne naprave na trdno gorivo, ki so namenjene zlasti ogrevanju prostora, v katerem so postavljene; za enosobno kurilno napravo se štejejo npr. kamin, lončena peč, štedilnik s posredno ogrevano pečico ali brez nje in peletna peč;
- male kurilne naprave, ki se uporabljajo za ogrevanje več prostorov (npr. centralno ogrevanje).

V tem programu je predvideno financiranje zamenjave obstoječih (tj. starih) malih kurilnih naprav, ki se uporabljajo v gospodinjstvih. Zato so te male kurilne naprave, ne glede na vrsto goriva, ki ga uporabljajo, predvsem v razredu toplotne moči od 4 do 25 kW. Redka so gospodinjstva, ki uporabljajo malo kurilno napravo z večjo močjo za ogrevanje svoje hiše.

Pri Ministrstvu za okolje in prostor se vzpostavlja register malih kurilnih naprav v Republiki Sloveniji. Po trenutno razpoložljivih podatkih je v Republiki Sloveniji evidentirano skupaj 422.700 malih kurilnih naprav na trdno, tekoče in plinasto gorivo. Povprečna starost teh kurilnih naprav je ocenjena na 17 let.

Ocena učinka zamenjave malih kurilnih naprav temelji na zmanjšanju emisije snovi v zrak zaradi uporabe nove kurilne naprave. Za male kurilne naprave so mejne vrednosti določene v Uredbi, in sicer:

- za enosobne kurilne naprave na trdno gorivo je trenutna mejna vrednost celotnega prahu $0,04 \text{ g/m}^3$ dimnega plina; mejna vrednost celotnega prahu je za enosobne kurilne naprave, ki so bile dane v uporabo do 31. decembra 2014, znašala $0,075 \text{ g/m}^3$;
- za male kurilne naprave na trdno gorivo, ki se uporabljajo za ogrevanje več prostorov, je trenutna mejna vrednost celotnega prahu $0,04 \text{ g/m}^3$ za kurilne naprave z avtomatskim podajanjem goriva in $0,06 \text{ g/m}^3$ za kurilne naprave z ročnim podajanjem goriva; mejna vrednost celotnega prahu je bila za te naprave, ki so bile dane v uporabo do 31. decembra 2015, določena na $0,06 \text{ g/m}^3$ pri uporabi briketov ali peletov, $0,1 \text{ g/m}^3$ pri uporabi naravnega lesa in $0,09 \text{ g/m}^3$ pri uporabi premoga, za naprave, ki so bile dane v uporabo do 31. decembra, pa na $0,15 \text{ g/m}^3$ dimnega plina.
- za male kurilne naprave na tekoče in plinasto gorivo mejna vrednost za prah ni predpisana, saj je pri kurjenju teh goriv veliko manjša.

V praksi se meritve emisij dimnih plinov za male kurilne naprave na trdna goriva ne izvajajo, saj za to ni bil izdan ustrezen predpis, ki bi določil metodologijo meritev. Zato ni mogoče navesti dejanskih vrednosti emisij dimnih plinov za kurilne naprave, ki so trenutno v uporabi. Predvideva se, da so emisije starejših malih kurilnih naprav na trdna goriva višje od mejnih vrednosti, ki so določene v Uredbi. Številne stare kurilne naprave, še posebej tiste, starejše od 20 let, bi že morale biti izločene iz uporabe. Ocena učinka zamenjave malih kurilnih naprav se zato izvede glede na mednarodno priznane emisijske faktorje na enoto energije, ki se uporabljajo pri pripravi statističnih evidenc emisij, in sicer (op.: celotni prah vsebuje 95 % delcev PM₁₀):

- za stare enosobne kurilne naprave 760 g/GJ PM10 oziroma 800 g/GJ celotnega prahu pri uporabi polen ali sekancev;
- za stare male kurilne naprave, ki se uporabljajo za centralno ogrevanje, 480 g/GJ PM10 oziroma 505 g/GJ pri uporabi polen ali sekancev;
- za stare enosobne kurilne naprave 450 g/GJ PM10 oziroma 500 g/GJ celotnega prahu pri uporabi premoga;
- za stare male kurilne naprave, ki se uporabljajo za centralno ogrevanje, 225 g/GJ PM10 oziroma 261 g/GJ celotnega prahu pri uporabi premoga;
- za nove enosobne in male kurilne naprave za centralno ogrevanje 95 g/GJ PM10 oziroma 100 g/GJ celotnega prahu pri uporabi polen ali sekancev;
- za nove enosobne in male kurilne naprave za centralno ogrevanje 29 g/GJ PM10 oziroma 31 g/GJ celotnega prahu pri uporabi peletov ali briketov iz naravnega lesa;
- za male kurilne naprave na tekoče gorivo 1,9 g/GJ za PM10;
- za male kurilne naprave na plinasto gorivo 1,2 g/GJ za PM10.

Za zamenjavo starih kurilnih naprav z novimi kurilnimi napravami na lesno biomaso ali s toplotnimi črpalkami je namenjeno 10 milijonov eurov. Financira se del nabavne cene kurilne naprave in pripadajoče opreme, ki bo večji na območjih, na katerih je zrak čezmerno onesnažen z delci PM10 kot na drugih območjih. Pri tem bo odprta možnost nabave malih in enosobnih kurilnih naprav, ki uporabljajo različna goriva. Za določitev prihranka emisij je treba predvideti število novih naprav. Okvirne cene malih kurilnih naprav in toplotnih črpalk so:

- 8000 eurov za malo kurilno napravo na polena;
- 6000 eurov za malo kurilno napravo na pelete ali brikete;
- 4000 eurov za kamin s toplotnim izmenjevalcem (centralno ogrevanje stanovanja);
- 2000 eurov za enosobno kurilno napravo;
- 12.000 eurov za toplotno črpalko v sistemu voda/voda;
- 5000 eurov za toplotno črpalko v sistemu zrak/voda.

Ob predvidenem povprečnem financiranju 50-odstotnega deleža nabavne cene naprave bi 10 mio eurov zadostovalo za:

- 800 malih kurilnih naprav na polena;
- 800 malih kurilnih naprav na pelete ali brikete;
- 40 kaminov s toplotnim izmenjevalcem (centralno ogrevanje stanovanja);
- 20 enosobnih kurilnih naprav;
- 400 toplotnih črpalk v sistemu voda/voda;
- 760 toplotnih črpalk v sistemu zrak/voda

Zmanjšanje emisije snovi v zrak se določi glede na:

- uporabo novega kamina s toplotnim izmenjevalcem ali enosobne kurilne naprave v stanovanju, pri čemer se predvideva 50 m² veliko stanovanje in energijsko število za ogrevanje 150 kWh/m²; potrebna energija za ogrevanje stanovanja je 27 GJ, kar pomeni približno zmanjšanje emisij (za 40 kaminov in 20 enosobnih kurilnih naprav) za 1,8 t PM10/leto,
- uporabo nove male kurilne ali toplotne črpalke v hiši, pri čemer se predvideva 150 m² velika hiša in energijsko število za ogrevanje 150 kWh/m²; potrebna energija za ogrevanje hiše je 81 GJ, kar pomeni približno zmanjšanje emisij (za 1600 malih kurilnih naprav in 1160 toplotnih črpalk) za 168 t PM10/leto.

Poleg tega so nove kurilne naprave tudi energetsko učinkovitejše. Stare kurilne naprave običajno obratujejo s 50-odstotnim izkoristkom, novejša kurilna naprava na polena pa približno s 83-odstotnim izkoristkom oziroma na pelete s 85-odstotnim izkoristkom. Zaradi manjše porabe goriva se zmanjšajo emisije toplogrednih plinov. Zamenjava enosobne kurilne naprave ali kamnina ima za posledico približno 160 kg manjšo emisijo CO₂ na leto, zamenjava male kurilne naprave za centralno ogrevanje pa približno 500 kg manjšo emisijo CO₂ na leto. V primeru, ko se nadomesti mala kurilna naprava na premog ali kurilno olje (tj. fosilno gorivo) z novo malo kurilno napravo na lesno biomaso, so letni prihranki emisij toplogrednih plinov pri ogrevanju hiše še večji in sicer 5,7 t CO₂ pri prenehanju uporabe premoga oziroma 4,3 t CO₂ pri prenehanju uporabe kurilnega olja.

Za primerjavo zmanjšanja emisije prahu iz malih kurilnih naprav se lahko uporabijo podatki kazalnikov okolja, ki so na voljo na spletnih straneh Agencije Republike Slovenije za okolje (http://kazalci.arso.gov.si/?data=indicator&ind_id=746). Leta 2014 je bilo 14.169 t emisij delcev PM10, od tega 8639 t iz rabe goriv v gospodinjstvu in storitvenem sektorju. Pričakuje se, da bo na območju Republike Slovenije ukrep zamenjave starih kurilnih naprav zmanjšal emisijo delcev PM10 v gospodinjstvih in storitvenem sektorju za 1 % do 2 %.

Zgoraj navedene vrednosti so samo informativne narave, prihranki so seveda odvisni od starosti in kvalitete stare kurilne naprave, izolacije prostorov ter s tem povezanih toplotnih izgub ter načinom kurjenja oziroma količino porabljenega energenta.

8.5 NAKUP NOVIH, OKOLJU PRIJAZNIH KOMUNALNIH VOZIL

Komunalna vozila na območju preseganj so poleg osebnih avtomobilov in vozil javnega potniškega prometa eden od večjih virov slabe kakovosti zraka na področju prometa.

Ukrepi na področju kakovosti zraka na področju prometa temeljijo predvsem na prehodu k trajnostni mobilnosti (uporaba javnega potniškega prometa, peš hoja, kolesarstvo).

Komunalna vozila opravljajo svojo dejavnost na območju preseganj dnevno ob delavnikih in njihova dejavnost je neodložljiva. Čeprav opravljajo nekatere dejavnosti predvsem zjutraj (kot je odvoz odpadkov), da ne bi ovirala pretočnosti prometa, pa svojo dejavnost izvajajo skozi ves delovnik.

V delu virov emisij, ki izhajajo iz komunalnih vozil, se izvajanja komunalnih dejavnosti ne da zmanjšati oziroma se lahko to zmanjša v zelo majhnem obsegu z upravljavskimi ukrepi, v preostalem delu je edini mogoč ukrep zamenjava zastarelih komunalnih vozil s sodobnimi vozili, ki imajo manjšo porabo goriva (kar prispeva k blaženju podnebnih sprememb) in manjše izpuste. Taka komunalna vozila se ne glede na vrsto motorja lahko primerjajo z avtobusi emisijskega razreda EURO VI.

Na območjih preseganj so komunalna vozila z pogostnostjo voženj praktično ves dan pomemben vir emisij toplogrednih plinov in delcev PM 10. Zamenjava zastarelih komunalnih vozil emisijskega razreda EURO III in manj s komunalnimi vozili emisijskega razreda EURO VI ima naslednje neposredne okoljske učinke:

- zaradi večje učinkovitosti motorjev zmanjšanje porabe goriva in posledično blaženje podnebnih sprememb,
- zmanjšanje vseh vrst emisij pri notranjem izgorevanju dieselskih motorjev, pri čemer so za kakovost zraka še zlasti pomembni delci PM10, še za večje zmanjšanje izpustov gre, če zastarela komunalna vozila zamenjajo na stisnjen zemeljski plin (CNG), hibridna komunalna vozila ali električna komunalna vozila ter
- zmanjšanje hrupa še zlasti pri nabavi komunalnih vozil na stisnjen zemeljski plin (CNG), hibridnih komunalnih vozil ali električnih komunalnih vozil.

8.6 PROJEKT ERANET GEOTERMICA

Demonstracijski projekt je zelo pomemben zaradi vračanja vode nazaj na mesto, s katerega je bila črpana. Če se voda ne bo vračala nazaj v vodonosnik, bo prišlo do osiromašenja termalnega vodonosnika in nazadnje do prenehanja črpanja termalne vode. Če bodo zdravilišča/rastlinjaki želeli obratovati naprej, bodo morali zamenjati energent in energijo zagotoviti drugače, najverjetneje z zemeljskim plinom, kar pa bo povzročilo povečanje toplogrednih plinov. Na eni od mogočih lokacij, na kateri bi se demo projekt ob upoštevanju določenega pretoka in temperature termalne vode lahko izvajal, ocena podatkov kaže, da gre za najmanj 45–50 TJ prihranka energije. Če bi tega nadomestili z zemeljskim plinom, bi po oceni to pomenilo prihranek okoli 2700 t CO₂.

8.7 TEHNIČNA POMOČ

8.7.1 Ozaveščanje, promocija, izobraževanje in usposabljanje ter priprava strokovnih podlag v podporo izvajanju ukrepov zmanjšanja emisij toplogrednih plinov in prilagajanja podnebnim spremembam

Informiranje in ozaveščanje pomembno posredno vplivata na izvajanje drugih ukrepov Operativnega programa zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do 2020 in s tem na doseganje načrtovanega zmanjšanja emisij toplogrednih plinov. Ciljno usmerjeno usposabljanje prispeva k dejanski pripravi in izvedbi ukrepov in poveča kakovost izvedbe.

Multiplikacijski in sinergijski učinki: pri udeleženi v dejavnostih izobraževanja in usposabljanja se izboljšajo kompetence in s tem možnosti za zaposlitev na obetajočih zelenih delovnih mestih z višjo dodano vrednostjo od povprečja gospodarskih dejavnosti. Krepijo se kadrovske zmožnosti. Izboljšajo se konkurenčnost in razvojne možnosti družbe.

Izobraževanje in usposabljanje sta ključna za izvajanje ukrepov na področju zelene gospodarske rasti in doseganje večjih razvojnih koristi programa. Ukrepi na področju informiranja, ozaveščanja, izobraževanja in usposabljanja so toliko nujnejši zaradi ponovne oživitve gospodarske dejavnosti in s tem pričakovanega povečanja pritiskov na okolje. V preteklih letih so se namreč izpusti toplogrednih plinov znižali predvsem zaradi padca gospodarske dejavnosti (Poročilo o razvoju 2014), zato je nadaljnje zniževanje emisij toplogrednih plinov kar najbolj odvisno od učinkovitega izvajanja ukrepov podnebne politike, k čemur kar najbolj prispevajo ozaveščeni, izobraženi in usposobljeni deležniki.

8.8 IZPOLNJEVANJE MEDNARODNE OBVEZNOSTI REPUBLIKE SLOVENIJE V OKVIRU MEDNARODNIH GLOBALNIH PRIZADEVANJ

S podpisom in ratifikacijo Okvirne konvencije ZN o spremembi podnebja se je Republika Slovenija tako kot vse razvite države pogodbenice konvencije zavezala, da bo zagotovila ustrezne podnebne finance v okviru ukrepov na področju globalne podnebne politike v okviru Združenih narodov za doseg cilja ohranitve povečanja globalne temperature pod 2° Celzija. V tem okviru so se države pogodbenice zavezale, da bodo v skladu z načelom skupne, toda različne odgovornosti in individualnih zmožnosti, prispevale ustrezno finančno pomoč za mednarodne podnebne dejavnosti na področju zmanjševanja emisij toplogrednih plinov in prilagajanja podnebnim spremembam v manj razvitih državah, ki vključuje tudi prenos ustreznih tehnologij in krepitev administrativne sposobnosti na tem področju.

Izbor projektov za sofinanciranje prek mednarodnega razvojnega sodelovanja se izvaja na osnovi sprejetega Okvirnega programa mednarodnega razvojnega sodelovanja in humanitarne pomoči Republike Slovenije, ki ga sprejme Vlada RS. Projekti, ki se sofinancirajo iz Sklada za podnebne spremembe, morajo v zasnovi izkazovati svoj prispevek k blaženju podnebnih sprememb in prilaganju tem. Pri izboru imajo prednost projekti, ki najbolj celovito prispevajo k blaženju podnebnih sprememb in prilaganju tem, in projekti, ki z nižjimi zneski v kar najkrajšem času dosežejo kar največji rezultat. Podrobna ocena učinkov glede zmanjševanja emisij toplogrednih plinov in prilagajanja podnebnim spremembam se pripravi na podlagi nabora mogočih projektov, ki so zajeti v vsakoletnem noveliranem programu mednarodnega razvojnega sodelovanja in humanitarne pomoči Republike Slovenije.

8.9 UKREPI ZA ZMANJŠANJE ENERGETSKE REVŠČINE

Z izvajanjem aktivnosti za zmanjševanje energetske revščine se bo izboljšala učinkovitost rabe energije in vode v stanovanjih oziroma stavbah. V gospodinjstvih, opolnomočenih z znanjem in napravami za učinkovitejšo rabo energije in vode, se predvideva, da se bodo emisije toplogrednih plinov na letni ravni zmanjšale za okrog 112 t CO₂ ekv. Poraba energije bo manjša za okrog 290 MWh, poraba vode pa za

okrog 6.125 m³. Skupen prihranek v gospodinjstvih je ocenjen na 38.115 eurov. Vsaka tona zmanjšanja emisij CO₂ bo v takem primeru predstavljala okrog 1.085 eurov stroškov.

8.10 SOFINANCIRANJE PROJEKTOV NEVLADNIH ORGANIZACIJ

Z ukrepom se bo sofinanciralo projekte ali programe nevladnih organizacij, v katerih bodo predlagane rešitve za ozaveščanje, izobraževanje in usposabljanje za prehod v družbo, ki bo z viri gospodarna, zelena in konkurenčno nizkoogljična, informiranje o koristih blaženja podnebnih sprememb in praktičnih vidikih izvajanja ukrepov, informiranje glede mednarodnega sporazuma za boj proti podnebnim spremembam in ozaveščanje, informiranje in izobraževanje za prilagajanje podnebnim spremembam. Prednostno bo podpora dana projektom s poudarkom na usklajenem, optimalno učinkovitem in dolgoročno zastavljenem izvajanju dejavnosti na področju informiranja, ozaveščanja, promocije in sodelovanja javnosti.

Informiranje in ozaveščanje je sestavni del izvajanja ukrepov zmanjšanja emisij toplogrednih plinov. Projekti nevladnih organizacij lahko prispevajo k boljšem ciljno usmerjenem demonstracijskem usposabljanju oziroma k dejanski pripravi in izvedbi posameznih ukrepov in povečani kakovost izvedbe.

Pri udeleženi v dejavnostih izobraževanja in usposabljanja ter pri izvajanju posameznega projekta se izboljšajo kompetence tako predstavnikov nevladnih organizacij kot tudi drugim udeležencem v projektu. Krepijo se kadrovske zmožnosti. Izboljšajo se konkurenčnost in razvojne možnosti družbe.

8.11 SOFINANCIRANJE ENERGETSKE SANACIJE STAVBE V ZGORNJI MEŽIŠKI DOLINI

Ukrep vključuje sofinanciranje energetske sanacije stavb na območju/občini, za katero velja Program ukrepov za izboljšanje kakovosti okolja v Zgornji Mežiški dolini za leto 2018, ki ga je sprejela Vlada RS.

Ukrepa zmanjšanje porabe energije in raba energije iz obnovljivih virov v stavbnem sektorju sta pomembna za zmanjšanje energetske odvisnosti Evropske unije in zmanjšanje emisij toplogrednih plinov.

Vlada RS je v letu 2015 sprejela Dolgoročno strategijo za spodbujanje naložb energetske prenove stavb, tako se je Slovenija zavezala, da bo kot polnopravna članica EU, z zakonodajo EU in nacionalno zakonodajo prispevala svoj delež k doseganju ciljev EU.

8.12 SOFINANCIRANJE PREPLASTITVE MAKADAMSKIH POVRŠIN

V okviru tega ukrepa bodo sredstva namenjena financiranju preplastitve makadamskih in drugih neustrezno utrjenih površin, s katerih se dviguje onesnaženi prah.

Ukrep se bo prednostno izvedel na igriščih, dvoriščih, cestah, parkiriščih oziroma vseh drugih površinah, v okolici katerih bivajo in se gibljejo otroci ter obstaja možnost raznosa onesnaženega prahu v prostore in na z njimi povezane površine.

Neurejene površine povzročajo emisije delcev PM10. To je sporno predvsem z ekološkega vidika. Z ustrežno ureditvijo bo promet bolj tekoč. Manj bo emisij, manj bo hrupa, promet bo bolj tekoč, brez zastojev in umikanja, kar bo vplivalo na zmanjšanje emisij CO₂.